

Haandbog
i
Norsk Ret.

Af

H Riddervold,
Bureauchef.

5te Hefte.
Administrativ Ret.

Iste Afdeling.
Veilovgivningén.

K istiania.
Grønhaug & Søn's Forlag.

1894.

Haandbog
i
Norsk Ret.

Af

H. Riddervold,
Bureauchef.

5te Hefte.
Administrativ Ret.

1ste Afdeling.
Veilovgivningen.

Kristiania.
Grøndahl & Søns Forlag.

1894.

Grøndahl & Søns Bogtrykkeri.

Forord.

Den gjældende Lovgivning om Veivæsenet, der stammer fra 1851, er ved senere Love bleven saa væsentlig forandret og vedkommer foruden den offentlige Administration saamange private Interesser over det hele Land, at Haandbogens Forfatter har fundet det fornødent, forat Haandbogen i dette Stykke skal svare til sin Hensigt, at give denne Lovgivning en udførligere Fremstilling, end der ellers ligger i Bogens Plan. Den Fremstilling, som her leveres, indeholder *Alt*, hvad der ifølge Lov eller Fortolkningsregel i Almindelighed gjælder om denne Gjenstand, og gjør altsaa *Brugen af andre Hjælpemidler overflødig, undtagen hvad angaar Bestemmelser, der kun gjælde for enkelt Sted eller Distrikt.*

Forord.

Den gjældende Lovgivning om Veivæsenet, der stammer fra 1851, er ved senere Love bleven saa væsentlig forandret og vedkommer foruden den offentlige Administration saamange private Interesser over det hele Land, at Haandbogens Forfatter har fundet det fornødent, forat Haandbogen i dette Stykke skal svare til sin Hensigt, at give denne Lovgivning en udførligere Fremstilling, end der ellers ligger i Bogens Plan. Den Fremstilling, som her leveres, indeholder *Alt*, hvad der ifølge Lov eller Fortolkningsregel i Almindelighed gjælder om denne Gjenstand, og gjør altsaa *Brugen af andre Hjælpemidler overflødig, undtagen hvad angaar Bestemmelser, der kun gjælde for enkelt Sted eller Distrikt.*

I.

Love.

1851

15 Sept.

**Lov angaaende Veivæsenet af
15de September 1851.**

Første Kapitel.

**Om Veies Klassification, Anlæg og Vedligeholdelse
samt om Rodeinddelingen.**

§ 1.

De offentlige Veie inddeles i følgende
2de Klasser:

1. Hovedveie, hvortil regnes de vigtigere blandt de Veie, som forbinde Norge med Sverige, et Stift med et andet, et Amt med et andet, som føre fra en Kjøbstad til en anden, eller tjene et Amt, Fogderi eller Sorenskriveri enten i det Hele eller for en væsentlig Del som Vei til en Kjøbstad eller et Ladested;
2. Bygdeveie, hvortil regnes alle øvrige Veie, som det ansees fornødent at underlægge det Offentliges Bestyrelse og Tilsyn, saasom Veie af de Slags, der omhandles under 1ste Post, men ikke ere optagne blandt Hovedveie, samt Kirkeveie, Thingveie og deslige.

15 Sept.

§ 2.¹⁾

Anlæg af nye Hovedveie og Omlægning eller Nedlæggelse af ældre Hovedveie bestemmes af Kongen, efterat angjældende Amtsformandskabs Betænkning er indhentet og, forsaavidt Anlægget og Omlægningen angaar, naar de dertil fornødne Midler af Vedkommende ere bevilgede. Det Fornødne til Arbeidets Udførelse anordnes af Kongen, dog kan Amtmanden med Amtsformandskabets Samtykke foranstalte saadanne mindre betydelige Omlægninger af Hovedveie, som han finder hensigtsmæssige.

Anlæg af nye og Omlægning af ældre Bygdeveie foranstaltes af Amtmanden, efterat Samtykke dertil af vedkommende²⁾ Formænd og Repræsentanter er meddelt. Ingen Bygdevei maa nedlægges uden efter en af Formænd og Repræsentanter fattet og af Amtmanden bifaldt Beslutning.³⁾

§ 3.

Den af Kongen bestemte, for Tiden gjældende Klassifikation af de offentlige Veie forbliver fremdeles i Kraft, uden forsaavidt Forandringer deri ske i Henhold til foranstaaende Bestemmelser.

§ 4.

Omkostningerne ved Anlæg af nye Hovedveie imellem Norge og Sverige, eller ved

¹⁾ Se Indredepartementets Skrivelser af 30te Juli 1868 og 15de Oktober 1878.

²⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 14de Februar 1883.

³⁾ Se Indredepartementets Skrivelser af 19de Juni 1873 og 22de Februar 1879.

Omlægning af ældre Hovedveie imellem Ri- 15 Sept.
gerne, samt ved Opførelse af Broer i disse
Anledninger, udredes af Statskassen efter
Bevilgning af Storthinget.

De til Anlæg af andre nye Hovedveie,
eller til Omlægning af ældre saadanne, samt
til Opførelse af Broer i disse Anledninger,
medgaaende Omkostninger udredes i Almin-
delighed af det Amt eller de Amter, hvor-
igjennem Veien gaar, nemlig af hvert Amt
for dets Del af denne, efter Bevilgning af
vedkommende Amtsførmandskab.

Skulde disse Omkostningers Udredelse
i det Hele eller for en Del skjønnes at ville
blive for trykkende for vedkommende Amt
eller Amter, forelægges Sagen Storthinget til
Bestemmelse om de fornødne Midlers Udre-
delse af Statskassen, enten til endelig Udgift
for denne eller forskudsvis mod Refusion ved
Udligning paa Rigets Matrikelskyld, samt paa
Kjøbstæderne og Ladestederne saaledes og
efter det Forhold mellem Landdistrikterne
paa den ene og Kjøb- og Ladestederne paa
den anden Side samt mellem de enkelte Kjøb-
stæder og Ladesteder indbyrdes, som af et-
hvert Storthing bestemmes. Kjøbstæderne i
det egentlige Finmarken skulle være undtagne
fra denne Ligning.

Med Forskud af Statskassen til de Vei-
anlæg, der før denne Lov af Kongen ere
besluttede, samt med Refusion af disse For-
skud forholdes indtil næste Storthing paa
samme Maade som hidtil.

De til Anlæg af nye Bygdeveie, eller til

15 Sept. Omlægning af ældre saadanne, samt til Opførelse af Broer i disse Anledninger, medgaaende Omkostninger skulle i Almindelighed udredes af det Formandskabsdistrikt, eller de Formandskabsdistrikter, hvorigjennem Veien gaar, nemlig af ethvert Formandskabsdistrikt for dets Del af denne, efter Bevilgning af vedkommende Formænd og Repræsentanter.¹⁾

Skulde disse Omkostninger opløbe til en saa stor Sum, at de efter vedkommende Formandskabs Skjøn blive for trykkende for Formandskabsdistriktet at udrede, gjøres Forestilling til Amtsformandskabet om den fornødne Understøttelse af Amtsveikassen.

§ 5.

Vedligeholdelsen af oparbejdede Veie skal i Almindelighed foregaa ved Arbeide *in natura* af Brugerne af matriculeret Eiendom i det Formandskabsdistrikt, hvorigjennem Veiene gaa,²⁾ og forøvrigt, hvad Hovedveiene angaar, paa vedkommende Amts, og hvad Bygdeveiene angaar, paa vedkommende Formandskabsdistrikts Bekostning.³⁾ Dog kunne vedkommende Formænd og Repræsentanter med Amtmandens Approbation beslutte, at Naturalarbeidet i det Hele eller for en Del skal bortfalde og Veienes Vedligeholdelse forsaa vidt ske ved Pengebidrag.⁴⁾

¹⁾ Om Sogneveie se L. 15de Juni 1882 § 1.

²⁾ Jfr. Høiesteretsdom 30te Mai 1890.

³⁾ Sammenlign Lov om Landkommunernes Skattevæsen, 15de April 1882 og 30te Mai 1891 §§ 10 og 13.

⁴⁾ Se Indredepartementets Skrivelser af 5te Juli 1854, 28de September 1860 og 11te November 1862.

Ligeledes sker i Almindelighed Opførelsen og Vedligeholdelsen af Broer paa Hovedveie paa vedkommende Amts, og paa Bygdeveie paa vedkommende Formandskabsdistrikts Bekostning. Dog skal det ikke være Amtmanden forment, efterat Sagen har for Hovedveienes Vedkommende været Amtsformandskabet og for Bygdeveienes Vedkommende Formændene og Repræsentanterne forelagt, at træffe Overenskomst om mindre Broers Opførelse og Vedligeholdelse af Roderne eller Brugerne, imod at der hertil tages Hensyn ved Veienes Inddeling i Roder og disses Veistykkers Fordeling imellem Brugerne. 15 Sept.

Befindes noget Veistykke af Amtmanden eller vedkommende Kommunebestyrelse at være saa afsides beliggende, eller saa vanskeligt at vedligeholde, at de dermed forbundne Byrder efter ovenanførte Regler ville blive uforholdsmæssigt trykkende for vedkommende Formandskabsdistrikts Beboere, skal det henstilles til Amtsformandskabet, hvorvidt Veistykket i det Helè eller for en Del bliver at vedligeholde paa Amtskommunens Bekostning. Samtykker ikke Amtsformandskabet heri, og Veistykket henhører til Hovedvei, afgjøres Sagen, saafremt saadan Afgjørelse af Amtmanden forlanges, af Kongen. Ligesaa kunne, naar saadant Veistykke henhører til Hovedvei, og Omkostningerne ved dets Vedligeholdelse antages at ville blive for trykkende for det hele Amt, disse bevilges forskudsvis eller endeligt udredede af Statskassen paa den i § 4 omhandlede Maade.

15 Sept. Vinterarbejde (§§ 32, 33, 35 og 36) i det førstmeldte Formandskabsdistrikt, under Iagttagelse af, at de Roder, som saaledes henlægges i et fremmed Distrikt, tildeles de dem nærmest liggende Veistykker. Det Fornødne i denne Henseende bestemmes af Amtmanden, efterat han har indhentet vedkommende Formænds og Repræsentanters Formening, og bliver Sagen, i Tilfælde af Tvist imellem Amtmanden og disse, at afgjøre af Kongen.¹⁾

§ 8.

De enhver Rode tillagte Veistykker skulle være fordelte imellem samtlige matrikulerede Brug i Roden, saaledes at ethvert Brug har sin afmaalte Del af Rodens Veistykker at vedligeholde.

Den nuværende Inddeling forbliver paa ethvert Sted i Kraft, medmindre enten Amtmanden eller en Pluralitet af Brugerne i en Rode finder, at en ny Inddeling inden denne er nødvendig, som da af Amtmanden foranstaltes udført efter de i næstfølgende § givne Forskrifter.

§ 9.

Saaframt den Roden tildelte Veistrækning er af forskjellig Beskaffenhed med Hensyn til Vedligeholdelse, bliver den hele Veistrækning at inndele i Klasser paa den Maade, at en vis Veilængde i den første Klasse sættes ved Siden af en vis mindre Veilængde i den næste Klasse og saa fremdeles. For Veistykkernes rigtige Fordeling i Roden lægges fornemmelig

¹⁾ Se nu Lov 12te Oktbr. 1857 § 2.

Brugenes Matrielskyld til Grund.¹⁾ Vei- 15 Sept.
stykkernes Deling imellem Brugene i Roden
foretages af vedkommende Brugere. Kunne
disse ikke imellem sig selv forenes om Delin-
gen inden en vis af Amtmanden bestemt Tid,
udføres den efter Amtmandens Foranstaltning
paa Rodens Bekostning.

§ 10.

Naar en ny Inddeling af Veiestykkerne
inden en Rode er foregaaet, skal den ikke
kunne forandres førend efter 20 Aars Forløb,
saafremt saadant ikke maatte blive en nød-
vendig Følge af en ny Rodeinddeling i For-
mandskabsdistriktet; men efter ovenmeldte
Tids Forløb skal der være Adgang til at faa
Inddelingen inden Roden paany forandret paa
den samme Maade, som ovenfor angivet.²⁾

§ 11.

Den ifølge §§ 8 og 9 udførte Veiindde-
ling indføres i en for Formandskabsdistriktets
Regning anskaffet Protokol, der beror hos
Lensmanden, og om flere Lensmænd skulde
henhøre til Formandskabsdistriktet, da hos
den af dem, som Amtmanden bestemmer.
Inddelingen underskrives af den eller dem,
som have udført Forretningen, og en Gjen-
part af samme tilstilles Amtmanden. Hos
denne bør derhos findes en for hele Amtet
indrettet og af Amtskommunen bekostet Vei-

¹⁾ Se Arbejdsdepartementets Skrivelse af 11te De-
cember 1889.

²⁾ Se Lov om Matrielens Revision af 6te Juni
1863 § 38.

15 Sept. protokol, hvori distriktsvis anføres Længden af de enhver Rode tildelte Veistykker, med Forklaring om de i Roden værende Broer og Færgeindretninger og med andre hensigtsmæssige Oplysninger.

§ 12.¹⁾

Naar noget Distrikt eller nogen enkelt Gaard er saa afsides beliggende, at vedkommende Brugere ikke bør paalægges Arbeide *in natura* paa de offentlige Veie, skulle Brugerne, istedetfor saadant Arbeide, yde et vist aarligt Bidrag til Udredelsen af de Udgifter ved Veivæsenet, der paaligger det Amt eller det Formandskabsdistrikt, til hvis Veivæsen Arbeidet skulde være ydet, hvilket Bidrags Størrelse bestemmes af Kongen efter Forslag fra Amtmanden, efterat vedkommende Formænds og Repræsentanters Formening derover er indhentet. Forøvrigt bør ikke noget Distrikt eller nogen Gaard være befriet for Veiarbeide *in natura*.

De Bestemmelser om Bidrag af den ovenomhandlede Beskaffenhed, der nu ere gjældende, forblive paa hvert Sted i Kraft, medmindre de af Kongen forandres, efterat vedkommende Formænds og Repræsentanters Formening er indhentet.

§ 13.

Paa samme Maade, som i § 12 er fastsat, afgives Bestemmelse om og hvorvidt Strandsteder eller andre lignende Steder paa Landet skulle deltage med Arbeide eller Pengebidrag ogsaa til andre Veie, end de, der særskilt for disse Steder selv ere fornødne.²⁾

¹⁾ § 12 er ophævet ved Lov af 12te Oktbr. 1857 § 1.

²⁾ Se nu Lov af 12te Oktbr. 1857 § 2. — Jfr. ogsaa Indredepartementets Skrivelse af 22de Juni 1865 (No. 1).

§ 14.

15 Sept.

Til de Udgifter, Vei- og Brovæsenet vedkommende, hvis Udredelse paahviler den hele Amtskommune, foreslaar Amtmanden for Amtsformandskabet Udligning af en vis Sum paa Amtets Matrikelskyld, efter et for Amtsformandskabet overensstemmende med Formandskabsloven for Landet af 14de Januar 1837, § 41, fremlagt Overslag, ved hvis Forfattelse der tillige tages Hensyn til, at der haves et passende Beløb i Behold til upaaregnede Udgifter for Amtskommunen. Med Hensyn til Bevilgningen efter dette Overslag forholdes efter Forskrifterne i ovenmeldte Lovs 3die Kapitel.

Over de Udgifter, som angaa Bygdeveiene og Broer paa samme, og som vedkomme Formandskabsdistrikterne, forelægges vedkommende Formandskab inden hvert Aars Udgang et Overslag for det paafølgende Aar, hvorefter der fattes Beslutning om Bevilgning, hvis Beløb udlignes paa Formandskabsdistriktets Matrikelskyld.¹⁾

§ 15.

Saadanne Foretagender i Veivæsenets Anliggender, hvis Udførelse ikke uden Skade for Kommunikationen kan opsættes, skal Amtmanden uden Ophold foranstalte udførte, ved dertil at anvende det Fornødne af det Beløb, som af Amtsformandskabet er bevilget til

¹⁾ Se L. om Landkommunernes Skattevæsen 15de April 1882 og 30te Mai 1891.

15 Sept. upaaregnede Udgifter, og, forsaavidt dette ei skulde være tilstrækkeligt, har han derom at gjøre Forestilling til Kongen, der kan bevilge, at Udgifterne iøvrigt i det Hele eller for en Del forskydes af Statskassen mod Refusion af Amtskommunen, forsaavidt de ikke efter § 5 bevilges udredede af Statskassen.

Andet Kapitel.

Om Veivæsenets Bestyrelse.

§ 16.¹⁾

Amtmændene skulle bestyre Veivæsenet i de Amter, hvor de ere ansatte, ved Hjælp af:

- a) Veiinspektører, der af Amtmanden antages og afskediges, og
- b) Lensmændene.

Desuden ansættes i enhver Rode en Rodemester, der udvælges og beskikkes af Amtmanden blandt Opsidderne i Roden.²⁾

Naar i specielle Tilfælde et Vei- eller Broarbeides Beskaffenhed maatte udfordre særdeles teknisk Duelighed, er Amtmanden berettiget til at benytte hvad anden Assistance, han i denne Henseende maatte anse nødvendig. De hermed forbundne Omkostninger udredes paa samme Maade, som de øvrige Udgifter ved Foretagendet.

§ 17.

Amtmændene erholde paa Reiser over

¹⁾ Jfr. Lov 26de Juni 1893.

²⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 19de September 1870.

1 Mil¹⁾ fra deres Hjem 8 Kroner dag- 15 Sept.
lig i Diætpenge, og Veinspektørerne efter
Amtsformandskabets Bestemmelse enten Diæt-
penge eller fast Løn. Lensmændene tilstaaes iste-
detfor Diætpenge en aarlig Godtgjørelse at indtil 16
Speciesdaler, hvilken bestemmes af Amtmanden.²⁾

Tredie Kapitel.

Om Veies Indretning samt om Afstaaelse af Grund og Fyld m. m. til Veie.

§ 18.

(Kfr. Resol. 15de Juni 1882 om Maalenes
Omskrivning.)

Alle nye Veie skulle anlægges paa den
for Færseleu bekvemteste Maade efter Lo-
kalitetens Beskaffenhed. Hovedveie skulle
være 8 Alen (5 Meter) og Bygdeveie 6 Alen
(3,75 Meter) brede indenfor Grøfterne, dog
med følgende Undtagelser:

1. hvor en allerede oparbejdet Hovedvei har
en større Bredde, bør denne fremdeles
bibeholdes, medmindre det af Kongen
tillades at indskrænke den. Ligeledes
kan Kongen bestemme, at de Hovedveie,
som støde til Kjøbstæder eller Lade-
steder, skulle have en større Bredde;
2. hvor en oparbejdet Hovedvei har en
mindre Bredde, dog ikke under 6 Alen
(3,75 Meter), og Veiens Udvidelse vilde
være forbunden med betydelige Bekost-

¹⁾ Se nu L. om Skyds- og Diætgodtgj. 3die Juni
1874 § 22 og § 32 samt L. 10de Juli 1894 No. 2.

²⁾ Se nu L. om Lensmændenes Lønningsforhold
15de Juni 1878 § 2.

15 Sept.

ninger eller Vanskeligheder, eller befindes uforføden formedelst Veiens afsondrede Beliggenhed og Færselens Ubetydelighed, skal det derved have sit Forblivende, indtil Udvidelse af Kongen maatte bestemmes.

Under samme Forudsætninger kan Kongen med Hensyn til nye Hovedveie indskrænke disses Bredde indtil 6 Alen (3,75 Meter) ¹⁾;

3. hvad Bygdeveiene angaar, da skal det være overladt vedkommende Kommunebestyrelse, med Amtmandens Approbation, at fatte Beslutning angaaende de under No. 1 og 2 ommeldte Undtagelses-tilfælde; dog maa ingen Bygdevei have en mindre Bredde end 4 Alen (2,50 Meter);
4. Bygdeveie, der kun benyttes som Rideveie, skulle have en saadan Bredde, som Kommunebestyrelsen, med Amtmandens Approbation, bestemmer;
5. hvor en Vei har Sving, bør den lovbestemte Bredde gives en passende Udvidelse efter Veibestyrelsens Skjøn.

§ 19.

(Kfr. Resol. 15de Juni 1882 om Maalenes Omskrivning).

Alle Veiie skulle være forsynede med Grøfter, hvor saadanne ikke af Veibestyrelsen ansees uforfødene. Er det nødvendigt at

¹⁾ Se L. 12te Oktbr. 1857 § 4.

give Vand, der er til Skade for en Vei, Af- 15 Sept.
løb, kan saadant af den, over hvis Jord Van-
det ledes, ikke nægtes, imod Erstatning, om
Skade derved er ham tilføiet. Erstatningen
bestemmes efter Overenskomst eller ved Taxt
efter § 24; dog kan ingen Godtgjørelse for-
dres i Anledning af Vandafløb, der i Med-
hold af den hidtil gjældende Lovgivning alle-
rede finde Sted.

Omkostninger ved Taxationsforretninger
i det heromhandlede Tilfælde udredes efter
de i § 24 og 25 fastsatte Regler.

Hvad der ved Grøfternes Gravning eller
Rensning opkastes af disse og ikke er tjen-
ligt til Veifyld, henlægges paa den Side af
Grøften, der vender fra Veien. Uden Til-
ladelse af Veibestyrelsen maa ingen Bygning
opføres den yderste Grøftkant nærmere end
3 Alen (1,90 Meter), og intet Gjærde nær-
mere end 1 Alen (63 Centimeter)¹⁾. Hvor
Veien gaar over Fjeld eller løs Sand eller er
udsat for Oversvømmelse, bør den afmærkes
med Stene, Pæle eller andre tydelige og
varige Kjendemerker.

§ 20.

Findes ved Siden af en offentlig Vei
Fordybninger, der er farlige for de Reisende,

¹⁾ Om Krudtmøller og andre farlige Indretninger
se L. 12te Oktbr. 1857 § 6 og § 7 og L. om ilds-
farlige Gjenstande 3die Mai 1871 § 1 samt L.
14de Juni 1890. — Se ogsaa Høiesteretsdom
17de Juli 1877 samt Indredepartementets Skri-
velse af 15de Juni 1867 og Arbejdsdepartemen-
tets Skrivelse af 23de Mai 1890.

15 Sept. bør ved Veikanten opføres en Mur med Afløbshuller i eller Rækværk, opsættes store Stene eller plantes Træer, hvilket, hvad Hovedveiene angaar, sker for Amtskommunens Regning, og hvad Bygdeveiene angaaer, udføres af vedkommende Rode eller bekostes, saafremt det for denne maatte findes for byrdefuldt, af Formandskabsdistriktet. I Tilfælde af Meningsforskjel mellem Kommunebestyrelsen og Roden, afgjøres Sagen af Amtmanden. Vedligeholdes Veistykket paa en af de i § 5 angivne extraordinaire Maader, udredes Omkostningerne ved saadanne Foranstaltninger paa samme Maade, som de øvrige Udgifter ved Veistykkets Vedligeholdelse.

§ 21.

Til Fyld paa Veie skal i Almindelighed bruges Grus, grov Sand og pukket eller anden Smaasten, dog kan anden Slags Veifyld anvendes med Veibestyrelsens Tilladelse paa de Steder, hvor lokale Omstændigheder gjøre det nødvendigt. Veifylden til Veienes Vedligeholdelse anskaffes i Almindelighed for Hovedveienes Vedkommende af Amtets Veikasse og for Bygdeveienes Vedkommende af Formandskabsdistriktet. I ethvert Tilfælde bliver det de Veiarbejdspligtiges Sag at fremskaffe Veifylden hver paa sit Veistykke.¹⁾

§ 22.²⁾

Enhver er pligtig til at afstaa den for-

¹⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 22de Juni 1865 (No. 2).

²⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 10de September 1875 og Arbejdsdepartementets Skrivelse af 9de Februar 1892.

nødne Grund til Veies Anlæg, Omlægning eller Udvidelse, og at finde sig i, at der saavel i bemeldte Øiemed, som til Veies Vedligeholdelse, paa hans Eiendom tages Grus, Sand, Ler og anden Veifyld saavel som Sten, Alt imod Godtgjørelse, hvis Størrelse skal være bestemt, forinden Grunden benyttes, eller forinden de ommeldte Materialier bortføres af dyrket Mark. I Skov eller udyrket Mark derimod kunne lignende Materialier tages paa de Steder, der af Veibestyrelsen anvises, uden at Erstatningen derfor i Førveien er bestemt, hvilken desuden i dette Tilfælde ikkun bør finde Sted, saafremt den fordres og det maatte befindes, at Skade er foraarsaget.

§ 23.

Dersom den for Grund fordrede Godtgjørelse er Kr. 400 eller derover, skal den bestemmes ved lovlig Taxation, medmindre Kommunebestyrelsen i det Distrikt, af hvilket Taxationssummen skal udredes, naar Omstændighederne tillade at indhente dens Erklæring derom, foretrækker at udrede den fordrede Godtgjørelse uden Taxation. Er den fordrede Godtgjørelse under Kr. 400, kan den altid bestemmes ved Overenskomst imellem Grundeieren og Veibestyrelsen, dog med vedkommende Kommunebestyrelses Approbation, naar Omstændighederne tillade at oppebie denne; men opnaaes saadan Overenskomst ikke, bliver ogsaa i dette Tilfælde Godtgjørelsen at bestemme ved lovlig Taxation. Omkostningerne ved disse Taxationsforretninger

15 Sept. udredes af Grundeieren, saafremt Taxten bliver nærmere det ham tilbudne end det af ham fordrede Beløb. I alle andre Tilfælde udredes Omkostningerne ved Taxationsforretningerne af det Offentlige efter de samme Regler, som i § 4 ere bestemte for Udgifterne ved Veies Anlæg.¹⁾

§ 24.

Naar de til Veies Anlæg, Omlægning eller Udvidelse, saavelsom til deres Vedligeholdelse fornødne Materialier skulle anskaffes, (§§ 21 og 22), og der ikke kan træffes mindelig Overenskomst om Godtgjørelsen, bliver denne at bestemme ved Taxt, afholdt af Lensmanden med 2 lovligen udnævnte Skjøn- og Taxationsmænd efter foregaaende Varsel for alle Vedkommende, saaledes som om Forligelseskommissionen er foreskrevet. Omkostningerne ved denne Taxt udredes af Grundeieren, saafremt den bliver nærmere det ham tilbudne end det af ham fordrede Beløb, saavelsom naar der efter hans eget Forlangende afholdes en Taxationsforretning, under hvilken det skjønnes, at ingen Erstatning bør tillægges ham for Veifyld, tagen i Skov eller udyrket Mark.²⁾

§ 25.

Saafremt nogen Vedkommende i de ovenanførte Tilfælde vil have Overtaxt, skal Er-

¹⁾ Se L. 12te Oktbr. 1857 § 7.

²⁾ Se L. 12te Oktbr. 1857 § 7. Se ogsaa Indredepartementets Skrivelse af 17de Januar 1853 og 17de Oktober 1855.

klæring desangaaende afgives inden Taxt- 15 Sept.
forretningens Slutning. Omkostningerne ved
Overtaxten, til hvis Afholdelse Veibestyrel-
sen har at træffe Foranstaltning, ogsaa naar
nogen af de private Parter begjærer det, ud-
redes af Grundeieren, saafremt Taxten, efter
af ham selv at være forlangt, gaar ham imod,
men ellers af det Offentlige. Hvor Taxt har
fundet Sted ved Lensmanden og 2 Mænd
(§ 24), bliver Overtaxt i fornødent Fald at
afholde af Sorenskriveren og 4 Mænd.¹⁾

§ 26.

Taxationsforretningerne skulle holdes paa
Åastedet, naar Jorden er fri for Sne, og
skulle med den i § 24 første Passus fastsatte
Undtagelse samtlige Vedkommende gives det
for Stevninger til Underretterne bestemte
Varsel. Ved Taxtens Bestemmelse skal Jord-
bundens større eller mindre Frugtbarhed,
Beliggenheden, om nye Gjerder eller Grin-
der maa opføres eller ældre flyttes eller
borttages, samt enhver anden Omstændighed,
der har Indflydelse paa det Taxeredes Værdi,
tages i nøieste Betragtning, og skal derhos,
naar i Anledning af en Veis Anlæg eller
Omlægning en ældre Vei tilfalder Eierens af
Grunden, der afstaaes til den nye Vei, den
ældre Vei taxeres under samme Taxations-
forretning, der afholdes over Grunden til den
nye, for at komme til Afdrag i Taxten, lige-
som der ogsaa ved Taxtens Bestemmelse over

¹⁾ Se L. 12te Oktbr. 1857 § 7.

15 Sept. Skaden paa Jord skal tages billigt Hensyn til, hvorvidt Grundeieren for sit særskilte Vedkommende erhoder større eller mindre Nytte af den Vei, som anlægges.¹⁾

§ 27.

Godtgjørelse for Grund tilfalder stedse Grundeieren; men dersom Eiendommen bruges af nogen Anden med lovlig Adkomst, skal Grundeieren, enten denne er en privat Mand eller det Offentlige, erlægge til den, der har Eiendommen i Brug, for den Sidstes Besiddelsestid 4 Procent aarlig af Godtgjorelsens Beløb. I Mangel af mindelig Overenskomst om, hvorvidt og efter hvilket Forhold Erstatning for Veifyld og Sten bør deles imellem Grundeieren og den, der paa anførte Maade har Eiendommen i Brug, bliver Spørgsmaalet herom, saafremt der til Bestemmelse af Erstatningsbeløbet afholdes Taxtforretning, at afgjøre under denne.

§ 28.

Godtgjørelse for Skade, som det paa-ligger Veivæsenet at erstatte, maa fordres inden 1 Aar, efterat Skaden er skeet, da Ret til Skadeserstatning ellers bortfalder.

§ 29.

Oldtidslevninger maa i Anledning af Vei-arbejder i intet Tilfælde tilintetgjøres eller

¹⁾ Jfr. Høiesteretsdom 24de Februar 1855. Se ogsaa Arbejdsdepartementets Skrivelse af 19de Januar 1893.

beskadiges, uden at Eierens Samtykke og 15 Sept.
 Amtmandens Bestemmelse i Forveien er ind-
 hentet.¹⁾

§ 30.

Paa Hovedveiene skal der for hver halv og hel Mil (5 og 10 Kilometer)²⁾ opsættes Milepæle, hvilke gives forskjellig Dannelselse, eftersom de vise enten hele eller halve Mile.

Hvor Hovedveie eller Hoved- og Bygdeveie støde sammen, skal der opsættes Veivisere med Paategning om, hvorhen enhver Vei fører.

De med Milepæles og Veiviseres Anskaffelse og Opsætning forbundne Omkostninger udredes af vedkommende Amt.

§ 31.

Delet mellem Formandskabsdistrikterne, Roderne og Veistykkerne inden enhver Rode skal betegnes med Stolper, forsynede, Distriktsstolperne med Distrikternes Navne, Rodestolperne med Roderne Nummer og Veistolperne med vedkommende Gaards Navn og Brugets Løbenummer i Matrikelen. Distrikts- og Rodestolperne opsættes paa Formandskabsdistrikternes Bekostning, og Veistolperne af vedkommende Brugere, eller, om det af disse forsømmes, af Veibestyrelsen paa deres Bekostning.

¹⁾ Se Indredepartementes Skrivelse af 29de Juni 1871.

²⁾ Resol. 15de Juni 1882 Bogst. K.

15 Sept.

Fjerde Kapitel.**Om Sommerveiarbeidet.****§ 32.**

Enhver, hvem Vedligeholdelsen af noget Veistykke paaligger, er forpligtet til at holde dette i forsvarlig Stand, efter de af Veibestyrelsen givne Forskrifter; dog skal det fornødne Mineringsarbeide udføres for det Offentliges Regning efter de for Veies Vedligeholdelse i § 5 givne Regler, og kan Veibestyrelsen anordne det Murarbeide, der ansees altfor bekosteligt for den enkelte Bruger, udført af vedkommende Rode, eller lade samme i det Hele eller for en Del udføre for det Offentliges Regning efter ovenmeldte Regler.

Naar et Veistykke ved overordentlige Naturbegivenheder, saasom Stenskred, Jordfald, Oversvømmelse o. s. v., befindes saa beskadiget, at Istandsættelsen vilde blive for trykkende for den enkelte Bruger, paaligger det Veibestyrelsen strax at foranstalte Veistykket sat i fremkommelig Stand ved een eller flere af de nægrændsende Roder.¹⁾

§ 33.

Een Gang om Aaret, i Almindelighed strax efter Plougaannen, tilsiges hver Rodes Mandskab til almindeligt Veiarbeide, der paa-begyndes til den af Amtmanden bestemte Tid, udføres under det Opsyn, som denne anordner, og skal være tilendebragt inden en ligeledes af ham foreskrevne Tid, dog skal ogsaa

¹⁾ Jfr. Høiesteretsdom 30te Mai 1890.

Amtmanden, naar Veiene Vaar- eller Høst- 15 Sept.
tiden maatte tiltrænge Forbedring, være berettiget til at anordne almindeligt Veiarbeide foretaget enten i hele Formandskabsdistriktet eller i enkelte Dele deraf, saavel som, hvor og forsaavidt Saadant maatte befindes hensigtsmæssigt, at anordne Fyld fremkjørt paa Vinterføre og udbredt, naar Sneen er borte.

Naar ellers Mangler, der ikke kunne henføres til det i sidste Passus af § 32 omhandlede Tilfælde, befindes ved enkelte Veistykker, skulle vedkommende Brugere vidnesfast derom underrettes og paalægges inden en vis Frist at afhjælpe Manglerne.

§ 34.¹⁾**Femte Kapitel.****Om Vinterveiarbeidet.²⁾****§ 35.**

(Kfr. Resol. 15de Juni 1882 om Maalenes Omskrivning.)

Det paaligger Brugerne i enhver Rode i Fællesskab at forrette Sneplougkjørsel, Sneskufning, Støb- og Ishugning samt andet Vinterveiarbeide, naar fornødiges, paa Rodens Veistykker efter den imellem Brugene iværksatte Fordeling (§§ 8 og 9) og efter de af Veibestyrelsen givne Forskrifter; dog skal det være Rodens Brugere uforment, med

¹⁾ § 34 er ophævet ved L. 15de Juni 1882 § 3.

²⁾ For Bygdeveies Vedkommende se L. 12te Oktober 1857 § 5.

15 Sept. Veibestyrelsens Tilladelse, at lade Vinterveiarbeidet udføre efter indbyrdes Overenskomst.

Hvormange Sneplouge enhver Rode bør anskaffe og vedligeholde, og hvorledes disse skulle være indrettede, bestemmes af Veibestyrelsen.

Første Gang kjøres Sneplougen, naar der er falden 8 à 12 Tommer (0.20 à 0.30 Meter) Sne, og senere efter ethvert Snefald af 6 Tommers (0.15 Meters) Dybde; Veibestyrelsen bestemmer nærmere forud, hvor dyb Sne der skal være falden, naar Sneplougen første Gang bør kjøres.

Veibestyrelsen skal være berettiget til at lade Vinterveie, der ligger udenfor de offentlige Sommerveie, snebryde og forøvrigt sætte i farbar Stand ved de nærmestliggende Roder, naar saadant ansees gavnligt for den almindelige Færsel.¹⁾

§ 36.²⁾

Forsaavidt nogen Bruger i Roden bor saa langt borte fra de Veie, paa hvilke denne har at forrette Vinterveiarbeide, at han ikke uden uforholdsmæssig Besværlighed kan udføre saadant Arbeide, skulle de øvrige Brugere i Roden forrette den Del af Arbeidet, der efter de almindelige Regler burde have tilfaldt vedkommende Bruger, imod Betaling af denne efter Overenskomst, eller, om saa-

¹⁾ Se Arbejdsdepartementets Skrivelse af 11te Mai 1891.

²⁾ Jfr. Høiesteretsdom 16de Mai 1888.

dan ikke kan opnaaes, efter Veibestyrelsens 15 Sept Bestemmelse.

Befinde samtlige Brugere eller Pluraliteten af Brugerne i en Rode sig i samme Tilfælde, skal Veibestyrelsen, saafremt Vedkommende selv ikke træffe saadan Forening, foranstalte det Roden paaliggende Vinterveiarbeide udført ved leiede Folk paa Rodens Bekostning.

§ 37.

Hvor foranstaaende Bestemmelse af Veibestyrelsen ansees at være for byrdefulde for enkelte Distrikter, eller af andre Aarsager ikke at være anvendelige, skal Veibestyrelsen foranstalte Vinterveiarbeidet udført ved leiede Folk, hvad Hovedveiene angaar, for Amtskommunens Regning, naar Amtsforsamlingens dertil giver sit Samtykke, og hvad Bygdeveiene angaar, paa Formandskabsdistriktets Bekostning, naar vedkommende Formænd og Repræsentanter deri samtykke. I Tilfælde af Tvist i denne Henseende, afgjøres Sagen af Kongen.

§ 38.

De af Amtmændene overensstemmende med den hidtil gjældende Veilovgivning fattede Bestemmelser angaaende Udførelsen af det i §§ 36 og 37 omhandlede Vinterveiarbeide, forblive paa ethvert Sted i Kraft, undtagen forsaavidt nærværende Lov heri medfører nogen Forandring, eller anderledes beslattes af Amtsforsamlingen, eller vedkommende Formænd og Repræsentanter, med Amtmandens

15 Sept. Approbation; og afgjøres Sagen, i Tilfælde af Tvist herom mellem Angjældende, af Kongen.

Sjette Kapitel.

Om Broer¹⁾ og Færgeindretninger.

§ 39.

Broer paa Hovedveie skulle i Almindelighed opføres af Sten, Jern eller Træ paa Landkar af Sten, men kunne dog opføres ganske af Træ, naar Saadant af Amtmanden paa Grund af lokale Forhold eller andre særdeles Omstændigheder tillades.

Paa Bygdeveiene skulle Broer i Almindelighed opføres af Sten eller Træ paa Landkar af Sten; men det skal dog ikke være Veibestyrelsen forment at lade dem opføre paa en anden af de anførte Maader, naar Amdsformandskabet samtykker deri, saafremt Broen i det Hele eller for en Del opføres paa Amtskommunens Bekostning, og ellers, naar vedkommende Formænd og Repræsentanter give Samtykke dertil.

Broer, som herefter opføres, bør — Rækkverket uberegnet — stedsse have den for Veie i Almindelighed bestemte Bredde.²⁾ Dog kan Amtmanden heri for Bygdeveienes Vedkommende i særegne Tilfælde tilstede Indskrænkning.

¹⁾ Se de nedenfor indtagne Bestemmelser af L. 1ste Juli 1887.

²⁾ Se ovenfor § 18, sammenholdt med L. 12te Oktober 1857 § 4.

15 Sept.

§ 40.¹⁾

Opførelse eller Istandsættelse af Broer paa Hovedveie skal, naar samme efter Veibestyrelsens Overslag vil koste mere end Kr. 800, efterat en nøiagtig Forskrift for Materialiernes Beskaffenhed og Arbeidets Udførelse i det Hele er udarbejdet, sættes til offentlig Licitation paa Konditioner, som Veibestyrelsen bestemmer; dog kan i enkelte Tilfælde, naar det af særegne Grunde maatte antages, at Licitation vilde være u hensigtsmæssig, ligesom og, naar antageligt Licitationsbud ikke har været at erholde, Opførelsen eller Istandsættelsen besørgeres udført efter Akkord — i Anledning af hvilken offentlig Indbydelse til inden en vis Tid at gjøre Anbud betimelig maa have fundet Sted — eller, om antagelig Akkord ikke kan opnaaes, ved leiede Folk.

Indskrænke Omkostningerne efter Overlaget sig til et Beløb af Kroner 40 indtil Kroner 800, kan Veibestyrelsen lade lade Arbejdet udføre efter Akkord, med Iagttagelse af den foran ommeldte Indbydelse, eller, om antagelig Akkord ikke kan opnaaes, ved leiede Folk; og udgjøre de ikke et saa stort Beløb som Kr. 40, er det Veibestyrelsen overladt at lade Arbejdet udføre paa saadan Maade, som findes hensigtsmæssigt.

Det paaligger Veibestyrelsen Tid efter anden at kontrollere Arbeidets forsvarlige

¹⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 3die Marts 1869.

Eieren erhoder Erstatning for den Skade, 15 Sept. der foraarsages ved Stenens Sprængning, Opgravning eller Transport, samt tillige for Stenen, saafremt denne paa det Sted, hvor den tages, kan antages at have nogen Værdi.

Med Hensyn til Erstatningen, for hvilken det Offentlige i ethvert Tilfælde er Eieren ansvarlig, gjælder de samme Regler, der i § 22 og følgende ere bestemte for at tage Veifyld i udyrket Mark.

§ 42.

De Træmaterialier, som udfordres til en Bros Opførelse eller Istandsættelse, skulle, naar Arbeidet henhører til de i § 15 omhandlede Tilfælde, kunne tages i de nærliggende Skove, mod Erstatning, der i Mangel af mindelig Overenskomst bestemmes ved Taxt efter de i §§ 24 og 25 givne Forskrifter.

§ 43.

Alle Broer paa offentlige Veie skulle være forsynede med Rækværk, naar ikke Veibestyrelsen finder saadant unødvendigt. Broer paa Hovedveie skulle gives Navn, som efter Veibestyrelsens Bestemmelse anbringes paa eller ved Broen.

§ 44.

Om Færgeindretninger paa de Veie, ved hvilke samme bør finde Sted, giver Amtmanden, efter derom at have indhentet vedkommende Kommunebestyrelsens Samtykke, de for hvert Tilfælde fornødne Bestemmelser. Opstaar i denne Henseende Tvist mellem

15 Sept. Udførelse, og at paase, at de Materialier, som dertil anvendes, have de betingede Egen-skaber.

Broernes Afleverelse foregaaer, saafremt Omkostningerne overstige Kr. 800, i Almindelighed ved en lovlig Besigtigelses- og Skjønnsforretning, ved hvilken Veibestyrelsen afgiver Møde, men ellers er det tilstrækkeligt, at Veibestyrelsen attesterer Arbeidets rigtige Udførelse.

Omkostningerne ved Licitationsforretningerne i ovenmeldte Anledning, udredes af vedkommende offentlige Kasse (§§ 4 og 5). Det Samme gjælder ogsaa for Besigtigelses- og Skjønnsforretninger, naar Arbeidet befindes antageligt; i modsat Fald falde de Entreprenøren til Last.

Med Hensyn til Opførelse og Istandsættelse af Broer paa Bygdeveie, skal det bero paa Kommunebestyrelsens Bestemmelse, hvorledes de dertil fornødne Materialier skulle anskaffes, og om Arbeidet skal søges udført ved Licitation, Akkord, leiet eller Naturalarbeide.

Den fornødne Kontrol med Arbeidet og Afleverelsen anordnes i ethvert Tilfælde af Amtmanden.

§ 41.

Til Broers Opførelse eller Istandsættelse skal det, enten Arbeidet udføres af privat Entreprenør eller efter Veibestyrelsens Foranstaltning, være tilladt i Skov og udyrket Mark at tage den fornødne Sten, imod at

15 Sept. Amtmanden og Kommunebestyrelsen, afgjøres Sagen af Kongen.¹⁾

Syvende Kapitel.

Om Veinspektørers, Lensmænds og Rødemesteres Pligter m. V.

§ 45.

Veinspektørerne, Lensmændene og Rødemesterne ere forpligtede til at rette sig efter de Instruxer, som af Amtmanden meddeles dem. Angaaende disse Instruxer skal Betynkning fra Amtsformandskabet indhentes.

§ 46.²⁾

I Særdeleshed paaligger det Lensmændene:

1. at paase, at Rødemesterne opfylde deres Pligter;
2. at føre Opsyn med, at det i § 33 omhandlede almindelige Veiarbeide bliver forsvarligen udført, samt at Veiene i deres Distrikter vedligeholdes i god Stand;
3. at befære Veiene i deres Distrikter paa den Tid, de efter Veibestyrelsens Bestemmelse (§ 33) skulle være istand, for at undersøge, om der ved samme befindes Mangler, som de i saa Tilfælde, naar saadant ansees nødvendigt, besørge istand-

¹⁾ Jfr. Høiesteretsdom 29de Marts 1862. Se ogsaa Indredepartementets Skrivelser af 5te April 1876 og 25de April 1879.

²⁾ Jfr. Lov 26de Juni 1893. Se ogsaa Indredepartementets Skrivelser af 25de Januar 1862 og 11te Oktober 1871 samt Arbeidsdepartementets Skrivelse af 11te Februar 1891.

satte paa de Forsømmeliges Regning, 15 Sept. ligesom de i ethvert Tilfælde desangaaende gjøre Indberetning til Veinspektøren;

4. at have Indseende med Vinterveiarbeidets forsvarlige Udførelse;
5. uopholdeligt at gjøre Indberetning til Amtmanden eller Veinspektøren, naar Mangler befindes ved Broer, samt strax føie de i denne Anledning fornødne foreløbige Foranstaltninger, — og
6. uopholdeligt at gjøre Indberetning til Amtmanden eller Veinspektøren, naar noget Veistykke ved overordentlige Naturbegivenheder, saasom Stenskrud, Jordfald, Oversvømmelse o. s. v. befindes saa beskadiget, at dets Istandsættelse vilde blive altfor trykkende for den enkelte Bruger (§ 32), samt strax tilsige Mandskab til det fornødne Arbeides Udførelse, naar Tiden ikke tillader at indhente nærmere Ordre desangaaende.

§ 47.¹⁾

Ligeledes paaligger det Rødemesterne:

1. at besørge Ordre, Veivæsenet vedkommende, udførte eller omsendte til Rodens Opsiddere, der ere forpligtede til imellem sig at befordre saadanne Ordre;
2. daglig i den Tid, da det almindelige Veiarbeide skal foregaa (§ 33), at indfinde sig paa Arbeidsstederne og paase, at Arbeidet forsvarligen udføres;

¹⁾ Jfr. Lov 26de Juni 1893.

- 15 Sept. 3. at befare Rodens Veistykker til de Tider, der ere fastsatte i den dem meddelte Instrux, og vidnesfast opfordre vedkommende Brugere til at istandsætte de Mangler, der maatte forefindes ved Veiene, samt, saafremt Saadant ikke inden en passende Frist sker (§ 33), strax lade Manglerne istandsætte for vedkommende Brugerens Regning, naar det ansees nødvendigt, ligesom ogsaa stedse i det omhandlede Tilfælde gjøre Anmeldelse til Lensmanden;
4. at føre Opsyn med Vinterveiarbeidets Udførelse og snarest mulig besørge de Mangler, som derved forefindes, rettede paa de Forsømmeliges Bekostning;
5. strax at gjøre Anmeldelse til Lensmanden i de i § 46 No. 5 og 6 omhandlede Tilfælde, — og
6. at paase, at de i § 31 omhandlede Rode- og Veistolper ere opsatte.

§ 48.¹⁾

Rodemesterne skulle for de Gaarde, de bebo, være fritagne for det Veiarbeide, der omhandles i § 34 samt i²⁾ § 46 No. 6, og kunne, naar de have forestaaet Rodemesterombudet i 3 Aar, undslaa sig for dette Ombud i ligesaa lang Tid.

¹⁾ Se Arbeidsdepartementets Skrivelser af 22de December 1887 og 27de Marts 1893.

²⁾ § 34 er ophævet ved Lov 15de Juni 1882 § 3.

Ottende Kapitel.

15 Sept.

Om Veikassen samt om Regnskabsvæsenet.

§ 49.

Ethvert Amt skal have sin egen Veikasse, der staar under Amtmandens Bestyrelse, og for hvilken aarligen Regnskab aflægges til vedkommende Amtsformandskab. Med Revisionen og Decisionen af dette Regnskab, hvoraf et Uddrag bekendtgjøres ved Trykken, og opslaaes paa samtlige Thingsteder, forholdes overensstemmende med Formandskabsloven for Landet af 14de Januar 1837 § 45.

§ 50.

Veikassens Indtægter bestaa i:

- a. de aarlige Pengebidrag, som ifølge §§ 12 og 13 tilfalde Amtets Veivæsen;
- b. hvad der til Bestridelse af Veivæsenets Udgifter efter § 14 i denne Lov aarligen udlignes paa Amtets Matrikulskyld, — og
- c. de for Overtrædelser af denne Lov paa Landet faldende Bøder.

De under a og b nævnte Bidrag til Veikassen opkræves af Fogderne med Skatterne, forsaavidt ikke Amtsformandskabet overdrager Indfordringen til Andre.

§ 51.

Veivæsenets Udgifter for Hovedveies Vedkommende anvises af Amtmanden til Udbetaling gennem vedkommende Oppebørselsbetjente. For Bygdeveies Vedkommende for-

15 Sept. holdes med Anvisning og Udbetaling paa den Maade, som af vedkommende Kommunebestyrelse bestemmes.¹⁾

Niende Kapitel.²⁾

Om Straffebestemmelser.

§ 52.

Den, som uden Tilladelse af Veibestyrelsen opfører Hus eller Gjærde nærmere Veiens Grøfter, end i § 19 er fastsat, bør bøde fra 8 til 100 Kroner, og skal tillige Grøften, saafremt den derved er bleven beskadiget, istandsættes paa den Skyldiges Bekostning.

De opførte Huse eller Gjærder skulle, naar det af Veibestyrelsen ansees fornødent, foranstaltes nedrevne, ligeledes paa den Skyldiges Bekostning.

§ 53.

Den, som graver Ler, Sand eller deslige i Veien, i dens Grøfter eller paa dens Kanter, eller paa anden Maade beskadiger Veien, dens Grøfter eller Kanter, bør bøde fra 8 til 40 Kroner, og skal derhos Skaden istandsættes paa den Skyldiges Bekostning.

Kan den Skyldige ikke opdages, bør

¹⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 17de November 1865.

²⁾ Om Kraftledninger over Veie se L. 1ste Juli 1887 § 19 og L. 27de Juni 1891.

Skaden istandsættes af Roden eller paa dens 15 Sept. Bekostning.

§ 54.

Den, som paa Veien eller i dens Grøfter henkaster Skarn, anden Urenlighed eller Affald, eller henfører Noget, som kan hindre Færdselen eller gjøre denne farlig eller vanskelig, bør bøde fra 4 til 20 Kroner, og skal tillige det Henlagte bortføres paa den Skyldiges Bekostning.¹⁾

§ 55.²⁾

Kreature maa ikke tjaares paa Veien eller i dens Grøfter, og heller ikke slippes til Græsning paa de Veie, som ere omgivne med Hegn, under en Mulkt af 2 Kroner for hvert Kreatur.

§ 56.³⁾

Paa Hovedveiene maa herefter ingen Grinder opsættes, hvor saadanne ikke hidtil have fundet Sted, medmindre Veibestyrelsen, paa Grund af særdeles Omstændigheder, tillader det; og skulle alle Grinder paa offentlige Veie gives saadan Bredde, og forøvrigt være saaledes indrettede, som Veibestyrelsen bestemmer. Handler Nogen herimod, bør han bøde fra 2 til 8 Kroner, og skal tillige Grinden nedrives og bortføres paa hans Bekostning.

¹⁾ Jfr. Højesteretsdom 11te Januar 1887.

²⁾ Se Arbejdsdepartementets Skrivelse af 3die Marts 1893.

³⁾ Se Arbejdsdepartementets Skrivelse af 4de November 1890.

15 Sept.
og 6 Juli
1892.

§ 57.

Gjærder, som hælde ud over Veien, skulle foranstaltes nedrevne paa Eierens Bekostning, og denne derhos, i Tilfælde af tilregnelig Forsømmelse, bøde fra 4 til 20 Kroner.

• § 58.¹⁾

Velocipedrytter skal, naar Kjørende, Ridende eller Gaaende passerer, og i Svinger, hvor Udsigten ikke er fri, samt paa Broer og nedad Bakke sagtne Farten og paa rimelig Afstand varsle sit Komme ved Klokke, Pibe eller andet lydeligt Signal. Naar den Kjørende eller Ridende varsler, eller hans Hest viser Tegn til Skræk, skal Velocipedrytteren stige af. I Skumring og Mørke skal han føre Lygte, der lyser i den Retning, hvorhen han farer, samt vedholdende give Lydsignal. Forøvrigt er han underkastet de for Kjørende gjældende Bestemmelser. Kongen kan bestemme, at Velocipedridning paa Veistrækninger, hvor samme i særlig Grad maa ansees forbunden med Fare for den almindelige Færdsel, skal være forbudt.

Amtmændene kunne, forsaavidt Omstændighederne tillade det, forbyde Brugen paa offentlige Veie af saadanne Kjørerredskaber, som beskadige Veiene. Bestemmelsen kan dog, forsaavidt Redskaber angaar, der almindelig bruges i Egnen, kun bringes i Anvendelse, efterat Amtsformandskabets Sam-

¹⁾ Lov 6te Juli 1892.

tykke er indhentet, og Sagen bliver i Tilfælde af Tvist mellem dette og Amtmanden at afgjøre af Kongen. 15 Sept.
og 6 Juli
1892.

Amtsformandskab kan gennem Vedtægter, der stadfæstes af Kongen, give saadanne nærmere Bestemmelser, som af Hensyn til den offentlige Sikkerhed og andre offentlige og private Interesser maatte paakræves, angaaende de offentlige Veies Benyttelse til anden Kjørsel eller Fremdrift end sædvanlig eller ovenfor nævnt, samt Regler til Beskyttelse af Broer i offentlig Vei. Forsaavidt disse Regler vedrøre Flødning, Færdsel eller anden til Vasdrag knyttet Interesse, blive Bestemmelserne herom at istandbringe paa den i Vasdragslov af 1ste Juli 1887, § 60 eller § 61, angivne Maade.

En i Overensstemmelse med det Ovenførte udfærdiget Bestemmelse bør bekjendtgjøres 3 Maaneder, førend den sættes i Kraft.

Overtrædelse af de i nærværende Paragraf indeholdte eller i Henhold til samme afgivne Forskrifter straffes med Bøder fra Kr. 2,00 til Kr. 200,00.

§ 59.

Kjørende med eller uden Læs skulle, naar Nogen møder dem eller vil reise dem forbi, kun benytte den høire Halvdel af Veien. Overtrædelser af de i denne § indeholdte Forskrifter straffes med en Mulkt fra 4 til 20 Kroner.

§ 60.

Den, der ikke møder til det almindelige

15 Sept. Veiarbeide til den bestemte Tid (§ 33), bøder fra 2 til 8 Kroner.¹⁾

§ 61.

Naar der efter den Tid, det almindelige Veiarbeide burde have været tilendebragt, befindes Mangler ved nogen Brugers Veistykke, eller naar nogen Bruger har oversiddet den ham af Veibestyrelsen givne Frist til at afhjælpe Mangler, der ellers ere befundne ved hans Veistykke (§ 33), bøder han fra 4 til 16 Kroner, foruden at erstatte de med Manglernes Istandsættelse for hans Regning forbundne Omkostninger (§ 46 No. 3 og § 47 No. 3).

§ 62.

Naar Nogen, som er tilsagt til andet Sommerveiarbeide, end det i §§ 60 og 61 omhandlede, enten aldeles udebliver, eller ikke møder til rette Tid, eller ogsaa, naar han indfinder sig, befindes drukken, modvilig, udygtig eller ikke at have medbragt befalet Redskab, bøder han, saafremt han er tilsagt til at forrette Arbeide med Hest, fra 4 til 16 Kroner, og saafremt han er tilsagt at forrette Arbeide uden Hest, fra 2 til 8 Kroner; og skal Veibestyrelsen tillige leie Heste eller Folk paa hans Bekostning, eller, saafremt Anledning hertil ikke gives, lade ham oparbeide det Forsømte ved næste Leilighed.

¹⁾ Jfr. Høiesteretsdom 10de Mai 1864.

§ 63.

15 Sept.

Dersom nogen Rode ikke anskaffer det bestemte Antal Sneplouge, ikke indretter Sneplougene paa den bestemte Maade (§ 35), eller ikke holder dem i forsvarlig Stand, bøder enhver af Rodens Brugere, der har Deel i Forsømmelsen, 4 Kroner, og skulle tillige de fornødne nye Sneplouge anskaffes eller de ældre Sneplouge istandsættes paa de Skyldiges Bekostning.

§ 64.¹⁾

Naar Nogen, der har at forrette Vinterveiarbeide (§§ 35 og 36), befinder sig i et af de Tilfælde, der omhandles i § 62, bøder han, saafremt han har at forrette Arbeide med Hest, fra 4 til 16 Kroner; og saafremt han har at forrette Arbeide uden Hest, fra 2 til 8 Kroner, og skal Veibestyrelsen tillige leie Heste eller Folk paa hans Bekostning, eller saafremt Anledning dertil ikke gives, lade ham oparbeide det Forsømte ved næste Leilighed.

Vedkommende Bruger er i de i denne § saavel som og i de i §§ 60 og 62 omhandlede Tilfælde ansvarlig for den eller dem, han sender i sit Sted.²⁾

§ 65.

Den Opsidder, der udviser Forsømmelse med Hensyn til Befordringen af Ordre an-

¹⁾ Jfr. Høiesteretsdomme af 10de Mai 1864 og 16de Mai 1888.

²⁾ Jfr. Høiesteretsdom 16de April 1861.

§ 68.

15 Sept.

Finder Amtmanden Anledning til at drage Nogen til Ansvar for Overtrædelse af denne Lov, udfærdiger han i denne Anledning en Resolution, hvori han dikterer Angjældende de for Forseelsen bestemte Bøder, og fastsætter tillige, saafremt noget Arbeide er forrettet, hvorfor Erstatning skal gives, dennes Beløb, hvorefter det forelægges Angjældende, om han inden en vis Tidsfrist i Mindelighed vil erlægge Bøderne og Erstatningsbeløbet, eller om han foretrækker at lade Sagen afgjøre ved Rettergang.

§ 69.

Erklærer Angjældende sig tilfreds med den af Amtmanden udfærdigede Resolution, bliver denne tilligemed Angjældendes Erklæring af Fogden at indføre i en af Amtmanden autoriseret Protokol, og skal, saafremt det Beløb, der af Angjældende skal udredes, ikke af ham betales inden den i Resolutionen bestemte Tid, Udpantning derfor foretages. Den mindelige Afgjørelse har, i Tilfælde af gjentagen Forseelse, samme Virkning, som om Sagen var afgjort ved Dom.

§ 70.

Dersom Angjældende foretrækker Sagens Afgjørelse ved Rettergang, eller intet bestemt Svar afgiver inden 14 Dage, efterat Resolutionen er ham forelagt, bliver han at tiltale ved Politiret.

15 Sept. gaaende Veivæsenet (§ 47 No. 1), bøder fra 2 til 4 Kroner.

§ 66.

Forsømmelser, hvori Lensmænd, med Hensyn til de dem i Anledning af Veivæsenet paaliggende Pligter, gjøre sig skyldige, straffes, forsaavidt den almindelige Straffelovs Kap. 24 § 28, sammenholdt med § 32, ikke paa Tilfældet er anvendelig, med Bøder fra 20 til 80 Kroner.

Forsømmelser af Rodemestere straffes under samme Forudsætning med Bøder fra 4 til 20 Kroner.

Tiende Kapitel.**Om Procesmaaden.**

§ 67.

Anmeldelser om Overtrædelser af denne Lov sker paa Landet i de i §§ 54, 55, 57, 58 og 59 omhandlede Tilfælde til Fogden eller Lensmanden, men ellers til Veinspektøren eller Lensmanden, hvilke samtlige, hver for sit Vedkommende, undersøge Sagens Beskaffenhed og derefter gjøre Indberetning desangaaende til Amtmanden, ledsaget af Angjældendes Erklæring og alle de Oplysninger, som ansees nødvendige, og som kunne erhverves uden Forhør. Lensmandens Indberetning sker, forsaavidt de i ommeldte §§ omhandlede Tilfælde angaar, igjennem Fogden og ellers igjennem Veinspektøren.

15 Sept.

Ellevte Kapitel.**Om Veivæsenet i Kjøbstæderne og Ladestederne
samt paa deres Grund.**

§ 71.

Enhver Kjøbstad skal vedligeholde de over dens Grund gaaende Veie, der støde til de offentlige Veie i Landdistrikterne, efter de samme Regler, som ere givne for saadanne Veies Vedligeholdelse i §§ 18, 19, 20, 21 første Punktum, og 30, samt lade opføre og vedligeholde de paa samme fornødne Broer, overensstemmende med Forskrifterne i § 39, Alt eftersom Landdistrikternes tilstødende Veie ere Hoved- eller Bygdeveie.

Fremdeles skal enhver Kjøbstad vedligeholde i forsvarlig Stand alle øvrige over dens Grund gaaende Veie, der ere fornødne for den offentlige Færdsel, og som hidtil have ligget under Kjøbstadens Veivæsen, samt alle inden Kjøbstaden værende brolagte eller ubrolagte Gader, tilligemed alle paa de ommeldte Veie og Gader fornødne Broer, hvilke, forsaavidt de ere beliggende paa de her omhandlede Veie, skulle opføres efter de i § 39 for Opførelsen af Broer paa Bygdeveie givne Regler, og forsaavidt de ere beliggende i Gaderne, skulle opføres efter de i samme § for Opførelsen af Broer paa Hovedveie givne Regler.

Forsaavidt der gives specielle Overenskomster angaaende Vedligeholdelsen af Veie eller Gader i en Kjøbstad eller paa sammes Grund, eller om Opførelsen og Vedligehol-

delsen af de paa saadanne værende Broer, 15 Sept. forblive samme fremdeles i Kraft.¹⁾

§ 72.

Vei-, Bro- og Brolægningsvæsenet for Kjøbstædernes Vedkommende bestyres, under Amtmandens Overopsyn, af Magistraten og Politimesteren ved Hjælp af:

1. saamange af Amtmanden paa den Maade, Formandskabsloven for Kjøbstæderne af 14de Januar 1837 § 32 bestemmer, blandt Kjøbstadens Borgere beskikkede Veiinspektører, som Magistrat og Formandskab finder nødvendigt, eller een eller flere af Amtmanden, efter indhentet Erklæring fra Magistraten og Formandskabet, antagne lønnede Inspektører, forsaavidt der af Vedkommende bevilges Løn til saadanne, — og
2. Rodemestere, hvis Antal bestemmes af Veibestyrelsen, og som udvælges og beskikkes blandt Byens Indvaanere af Magistraten og Formændene.

De ulønnede Veiinspektører bør være fri for andre Ombud i deres Funktionstid, og ere de, saavel som Rodemestrene, ikke pligtige at vedblive i Ombudet længere end 3 Aar.

§ 73.

Veiinspektører og Rodemestere i Kjøbstæderne skulle være forpligtede til at rette

¹⁾ Jfr. Høiesteretsdom 15de Mai 1860.

15 Sept. sig efter de Instruxer, som af Veibestyrelsen meddeles dem.

Angaaende disse Instruxer skal Betænkning indhentes fra Formandskabet.

§ 74.

Forsømmelse, hvori nogen i en Kjøbstad ansat Veinspektør, der har denne Betjening som Ombud, gjør sig skyldig med Hensyn til de ham paaliggende Pligter, straffes, forsaavidt den almindelige Straffelovs Kapitel 24 § 28, sammenholdt med § 32, ikke paa Tilfældet er anvendelig, med Bøder fra 20 til 80 Kroner.

Forsømmelse af Rodemestere i Kjøbstæderne straffes, under samme Forudsætning, med Bøder fra 4 til 20 Kroner.

§ 75.

Anlæg af nye og Forandring af ældre Veie paa Kjøbstædernes Grund foranstaltes af Veibestyrelsen, efterat Samtykke dertil af vedkommende Formænd og Repræsentanter er meddelt og Amtmandens Approbation erhvervet.

§ 76.

De Midler, der ere fornødne til Anlæg eller Vedligeholdelse af Veie og Gader i Kjøbstæderne eller paa disses Grund, til Opførelse og Vedligeholdelse af Broer paa samme, til Udførelse af Snebrydning, samt til Bestridelse af Udgifterne ved Kjørsel og andet Arbeide, Vei-, Bro- og Brolægningssvæsenet vedkommende, udredes af Bykassen,

15 Sept. forsaavidt det ikke af Kommunerepræsentationen bestemmes, at Arbeide *in natura* for nogen Del skal finde Sted af dem, der i Kjøbstaden eie Hus eller holde Hest. For dette Tilfælde bliver Arbeidet at svare efter det Forhold, at for hver Hest skal der aarligen ydes een Arbeidsdag med Mand og Hest, og at Hus- og Bygningseiere svare Arbeidsdage uden Hest, ved hvis Beregning Bygningens Assurancesum eller Taxtværdi lægges til Grund efter de nærmere Bestemmelser, som desangaaende fattes af Kommunerepræsentationen med Overøvrighedens Approbation, dog saaledes, at Forholdet i intet Tilfælde sættes høiere end til een Arbeidsdag for hver 600 Kroner eller lavere end til een Arbeidsdag for hver 4000 Kroner, samt at der ikke tages Hensyn til, hvad der er under disse fulde Beløb. Antallet af Arbeidsdage maa for en Bygning ikke overstige 15.

Med Hensyn til Midlernes Bevilgelse og Anvisning af Bykassen, samt Revisionen og Decisionen af Regnskabet derover, forholdes overensstemmende med Lov angaaende Formandskaberne i Kjøbstæderne af 14de Januar 1837.

Skulde Omkostningerne ved Anlæg eller Omlægning af Hovedveie eller af de Gader, der ere Fortsættelse af Hovedveie, eller ved Opførelsen af Broer paa saadanne Veie eiler Gader, opløbe til en saa stor Sum, at sammes Udredelse skjønnes at ville blive for trykkende for Bykassen, kunne Omkostnin-

15 Sept. stederne af den Embedsmand, der bestyrer
og 30 Mai Politivæsenet sammesteds.
1891.

§ 32.

De Bestemmelser, som indeholdes i Re-
skriptet af 16de September 1785, skulle, for-
saavidt de angaa Bryggerne i Arendal og
Østerrisør, fremdeles forblive i Kraft.

Tolvte Kapitel.**Adskillige Bestemmelser.**§ 83.¹⁾

Naar privat Vei benyttes af flere Bru-
gere som fælles Adkomst for deres Brug til
offentlig Vei eller Vandkommunikation, skulle
de samtlige, naar Flerheden af dem maatte
forlange det, være pligtige til efter det For-
hold, hvori enhver af dem skjønnes at be-
nytte Veien, med Arbeide og Materialier at
holde denne saavel Vinter som Sommer i
forsvarlig Stand samt forsynet med fornødne
Broer, hvor saadanne tilførn have været an-
bragte, alt forsaavidt ikke Rettigheder, er-
hvervede ved Kontrakter eller paa anden
lovlig Maade, heri gjøre Forandring. Skulde
Vedkommende ikke kunne enes angaaende
Grændserne for de dem paahvilende Forplig-
telser, skal Lensmanden i det Distrikt, hvori
hele eller den største Del af Veien ligger,
og 2 af Fogden opnævnte Mænd ved Skjøn,
hvorom samtlige i Veien interesserede Brugere

¹⁾ Lov 30te Mai 1891.

forud underrettes, fastsætte det fornødne. 15 Sept.
Den, som af Flerheden af Brugere er over- og 30 Mai
draget at have Tilsynet med Veien, kan, naar 1891.
nogen undlader at efterkomme, hvad der ved
dette Skjøn er ham paalagt, lade Manglerne
afhjælpe for Vedkommendes Regning og med
Amtmandens Approbation lade Beløbet ind-
drive ved Udpantning. Det samme gjælder
for de heromhandlede Slags Veie, hvor Ved-
ligeholdelsen er bestemt ved Udskiftnings-
forretning.¹⁾ Saadanne Veie forblive forøvrigt
udenfor det Offentliges Tilsyn; dog skulle
Bestemmelserne i § 53, første Passus, samt
§§ 54 og 57 kunne anvendes med Hensyn
til dette Slags Veie.

Sager angaaende Overtrædelse af disse
Bestemmelser behandles som private Politi-
sager, og Bøderne tilfalde Herredskassen.

§ 84.

Veiinspektører og Lensmænd maa hver-
ken direkte eller indirekte overtage eller have
Del i nogen Entreprise for Veivæsenet i det
enhver vedkommende Distrikt.

§ 85.

De Forskrifter, som indeholdes i denne
Lov, skulle ikke være til Hinder for, at ved-
kommende Kommunebestyrelser med Kongens
Approbation kunne fatte de Bestemmelser
med Hensyn til Veie og Broer i Nordlands
og Finmarkens Amter, som efter disse Di-

¹⁾ Jfr. Udskiftningsl. 13de Marts 1882 § 39 og
§ 119.

15 Sept. strikters særegne Lokaltet m. V. maatte findes nødvendige eller hensigtsmæssige.

§ 86.

Bøder for Overtrædelser af denne Lov tilfalde paa Landet vedkommende Amtsveikasse samt i Kjøb- og Ladestederne vedkommende Kommunekasse.¹⁾

§ 37.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, for hvilken Tid Loven af 28de Juli 1824 angaaende Veivæsenet ophæves.

1857 Lov af 12te Oktober 1857, indeholdende
12 Oktbr. Tillæg til og Forandringer i Lov om
Veivæsenet af 15de September 1851.

§ 1.²⁾

Naar noget Distrikt eller nogen enkelt Gaard er saa afsides beliggende, at vedkommende Brugere ikke findes at burde paalægges Vedligeholdelsesarbejde *in natura* paa nogen Vei, Hoved- eller Bygdevei, skulle Brugerne istedetfor saadant Arbejde yde et

¹⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 15de November 1870.

²⁾ Se Arbejdsdepartementets Skrivelser af 16de og 26de August 1889.

vist aarligt Pengebidrag. Angaaende hvilken 12 Oktbr. Kasse dette Bidrag skal tilfalde samt angaaende dets Størrelse afgives fornøden Bestemmelse af Amtmanden og Amtsformandskabet og, i Tilfælde af Tvist mellem disse, af Kongen.

Ved Bidragets Bestemmelse tages tilbørligt Hensyn til den Besværlighed og de Omkostninger, Vedkommende have for at naa hen til og nyde godt af offentlig Vei. Bestemmes Bidraget ved mindelig Overenskomst mellem vedkommende Brugere og Kommunebestyrelsen, er saadan Overenskomst gyldig med Amtmandens Approbation.

Forøvrigt bør ikke noget Distrikt eller nogen Gaard være befriet for Veiarbejde *in natura*.

Forsaavidt Pengebidrag til Veivæsenet istedetfor Naturalarbejde for Tiden udredes af Distrikt eller Gaard, hvem Vedligeholdelsesarbejdet paa offentlig Vei er paalagt, bortfalder samme ved næste Aars Udgang. Iøvrigt forblive de Bestemmelser om saadant Bidrag, der nu ere gjældende, paa ethvert Sted i Kraft, indtil de afløses af nye, givne i Overensstemmelse med denne Paragrafs andet Punktum. Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 dens § 12 sættes herved ud af Kraft.

§ 2.

De i sidste Punktum af Veilovens § 7 og i samme Lovs § 13 ommeldte Bestemmelser fattes herefter af Amtmanden og

12 Oktbr. Amtsformandskabet og, i Tilfælde af Tvist mellem dem, af Kongen.

§ 3.

Den Lensmændene ved fornævnte Lovs § 17 tillagte Godtgjørelse kan, forsaavidt Midler dertil ere bevilgede af Amtsformandskabet, forøges til et Beløb af indtil Kr. 128 aarlig, eftersom vedkommende Lensmand enten findes at have vist Flid og Iver for Veivæsenets Tarv, eller naar det af Hensyn til Omfanget af de ham paahvilende Forretninger i Veivæsenets Anliggender findes billigt.¹⁾

§ 4.

Bestemmelserne i samme Lovs §§ 18 og 39 skulle ikke være til Hinder for, at Bredden af Hovedveie og Broer af Kongen kan tillades indskrænket til mindre end sex Alen (3.75 Meter), saafremt en større Bredde vilde medføre betydelige Bekostninger eller Vanskeligheder, eller den befindes ufornöden formedelst Veiens afsondrede Beliggenhed og Færdselens Ubetydelighed.

§ 5.

Hvorvidt Vinterarbeide kan undlades eller indskrænkes paa Bygdeveie eller Dele af saadanne, paa hvilke der er liden Færdsel, bestemmes af Amtmanden efter Forslag af vedkommende Kommunebestyrelse.

§ 6.

(Kfr. Resol. 15de Juni 1882 om Maalenes Omskrivning.)

Krudtmøller eller andre lignende Indretninger, der skjønnes at kunne medføre

¹⁾ Se nu L. om Lensmændenes Lønningsforhold 15de Juni 1878 § 2.

Fare for Færdselen, maa under Straf af ^{12 Oktbr.} Bøder ikke opføres inden en Afstand af eet tusinde Alen (630 Meter) fra offentlig Vei, regnet fra yderste Grøftkant. Foretages Noget herimod, kan det Ulovlige borttages paa Vedkommendes Bekostning, forsaavidt de ikke selv foretage det Fornødne inden en Frist, der bestemmes af vedkommende Politivrigthed.¹⁾

Er nogen saadan Indretning anlagt, forinden nærværende Lov træder i Kraft, eller skal ny Vei anlægges indenfor saadan Afstand fra samme, som ovenfor er nævnt, ere Vedkommende, naar det af det Offentlige forlanges, forpligtede til under ovennævnte Tvang at bortføre de opførte Bygninger og Indretninger mod Erstatning, der, i Mangel af Overenskomst, bestemmes ved Taxt.²⁾

§ 7.

Taxation af de i ovenstaaende § 6 nævnte Indretninger saavel som af Grund og Materialier til offentlige Veianlæg (Lov af 15de September 1851 §§ 23, 24, 25 og 77) og til Anlæg af Telegrafinier for offentlig Regning (Lov af 31te Juli 1854) skal det være tilladt, naar enten en Taxtforretning vedrører flere Thinglag, eller naar det af andre særegne Grunde maatte findes hensigtsmæssigt, at lade udføre ved Mænd, som af Fogden udnævnes fra hvilket som helst Thing-

¹⁾ Se Indredepartementets Skrivelse af 5te April 1866.

²⁾ Se L. om ildsfarlige Gjenstande 3die Mai 1871 § 1 og L. om Forandring i denne 14de Juni 1890.

12 Oktbr. lag i det Fogderi, inden hvis Grændser Gjenstanden for Taxten forefindes.

Paa samme Maade kan ogsaa det til Overtaxt, om saadan maatte blive afholdt, fornødne dobbelte Antal Mænd erholdes opnævnt.

I de Tilfælde, hvor Lagrettesmænd ere udnævnte paa ommeldte Maade og Taxtforretningen vedrører flere Thinglag, kan Amtmanden, forsaavidt Forretningen henhører under Lensmændenes Bestyrelse, bemyndige en af disse til at bestyre Forretningen i det Hele.

I de ommeldte Tilfælde skal Administrator tilkjende Lagrettesmændene en med Hensyn til Forretningernes Beskaffenhed, Reisens Længde og øvrige Omstændigheder afpasset Betaling.

1874
23 Mai.

**Lov af 23de Mai 1874
angaaende visse Brugsrettigheder
over fremmed Eiendom.**

(Her kun indtagen, forsaavidt angaar Stier og Veie.)

§ 2.

Ret til at gaa, kjøre, drive Kreaturer over Andenmands Grund kan, selv om den alene kommer tilsyne ved de Spor, Benyttelsen efterlader sig, som hidtil hævdes, saafremt Stien eller Veien — Sommer- eller

Vintervei — danner en Eiendoms eneste 23 Mai. Adkomst til nødvendig Vandforsyning for Mennesker eller Kreaturer, til Alfarvei, Vasdrag, Indsø eller Havet, eller den eneste Forbindelse mellem forskjellige Dele af en Eiendom. Ligesaa kan Ret fremdeles hævdes til at have Oplag af Tømmer eller Andet paa Andenmands Grund, om den end ikke giver sig tilkjende ved nogen varig eller stadig Indretning.

§ 3.

Eier, som over sin Grund maa taale Gangsti eller Vei, der ikke er offentlig eller midlertidig foranstaltet anlagt af Veibestyrelsen, eller Oplag af Tømmer eller andet paa sin Grund, kan, forsaavidt ikke Rettigheden ved gyldig Villieserklæring er knyttet til bestemt angivet Sted, overflytte Rettighedens Udøvelse til det for Grundens hensigtsmæssige Afbenyttelse bekvemteste Sted, dog at Veien eller Rettighedens Udøvelse derved ikke i nogen særdeles Grad bliver besværliggjort for den Brugsberettigede. Tvist, der maatte opstaa i Anledning af ovenstaaende Bestemmelser, eller angaaende, hvorvidt det Arbeide, der i Anledning af Overflyttelsen maatte paakræves, af Grundeieren er fyldestgjørende udført, afgjøres ved Skjøn, der afgives efter Lov om Jords Fredning af 16de Mai 1860 § 41.¹⁾ Omkostninger ved Over-

¹⁾ d. e. under Lensmandens Bestyrelse af to Mænd, Overskjøn af Sorenskriveren og fire Mænd. Overskjøn maa forlanges inden fire Uger.

23 Mai. skjøn betales af den af Parterne, der har begjært samme, saafremt han ikke opnaar Underskjønnet væsentlig forandret. Hvorvidt dette er Tilfældet, afgjøres af Over-skjønsmændene.

1882 Lov af 15de Juni 1882 angaaende Til-
15 Juni. læg til og Forandringer i Lov om Veivæsenet af 15de September 1851.

§ 1.

Naar et Herred bestaar af to eller flere Sogne, kunne de med Anlæg af nye eller Omlægning af ældre Bygdeveie forbundne Omkostninger, uanseet Bestemmelserne i Lov af 15de September 1851, besluttes udredede, istedetfor af det hele Herred, af enkelt Sogn eller enkelte Sogne inden dette.

Den i denne Henseende fornødne Beslutning fattes for hvert enkelt Tilfælde af Formænd og Repræsentanter for vedkommende Sogn eller Sogne (Formandskabslovens § 20) og maa for at faa Gyldighed være approberet af Amtmanden.

§ 2.

Veie, der i Overensstemmelse med § 1 ere anlagte eller omlagte for et eller flere Sognes Regning inden et Herred, kan af

den samlede Herredsstyrelse besluttes ved- 15 Juni. ligeholdte alene af de Veiarbeidspligtige inden det Distrikt, for hvis Røgning de ere istandbragte. I saadant Tilfælde bliver vedkommende Arbeidspligtige i et Forhold, som ved Beslutningen fastsættes, at fritage for den Veiarbeidspligt, som maatte paahvile dem andetsteds inden Herredet.

§ 3.

Paragraf 34 i Veiloven af 15de September 1851 angaaende Pligtarbeide ved Veies Anlæg eller Omlægning ophæves fra 1ste Januar næste Aar.

Dog skal det være tilladt, naar Anlæg af nye eller Omlægning af ældre Bygdeveie finder Sted, at bestemme, at Omkostningerne derved, forsaavidt de udredes af vedkommende Herred eller vedkommende Sogn (§ 1), i det Hele eller for en Del kunne bestrides ved Kjørsler eller andet Naturalarbeide.¹⁾

Beslutning herom, der for hvert enkelt Tilfælde fattes af vedkommende Herreds eller vedkommende Sogns Formænd og Repræsentanter, skal tillige indeholde Regulativ for Arbeidets Fordeling mellem vedkommende Brugere,²⁾ samt Bestemmelse om Forholdet mellem Mandsdagsværk og Hestedagsværk.³⁾

¹⁾ Se Arbeidsdepartementets Skrivelse af 28de Marts 1893.

²⁾ Se Arbeidsdepartementets Skrivelse af 22de December 1887.

³⁾ Se Arbeidsdepartementets Skrivelse af 31te Januar 1890.

1 Juli. **Lov om Vasdragenes Benyttelse af 1ste Juli 1887 §§ 8, 39, 61 og 64 (om Broer), § 19 (om Kraftledninger).**

§ 8.

Spørgsmaalet om, hvorledes Broer eller andre Anlæg, der opføres i eller over Vasdrag, hvor almindelig Færsel eller Flødning foregaar, skulle indrettes for saa lidt som muligt at besvære denne, kan af enhver deri Interesseret forlanges undergivet Afgjørelse ved Skjøn (Lagrettesloven af 28de August 1854 § 23). Naar de paa denne Maade angaaende Anlæggets Indretning givne Forskrifter af Eieren ere befulgte, er han uden Ansvar med Hensyn til de Ulemper, som Anlægget maatte medføre for Almenhedens Færsel og Flødning i Vasdraget. Dog skulle de Forandringer, hvis Nødvendighed senere Erfaring maatte vise, kunne forlanges foretagne overensstemmende med § 39.

§ 39.

Private eller Kommuner tilhørende Broer og andre i et Vasdrag lovligt bestaaende Anlæg, der ere til Hinder for den almindelige Færsel, kunne kræves ombyggede eller forandrede saaledes, at Færselen kan foregaa gennem eller forbi samme, naar det ved Skjøn godtgjøres, at det kan ske uden overveiende Ulempe eller væsentlig Forringelse af Anlæggets Brugbarhed. Anlæggets Eier

1 Juli. tilkommer Erstatning efter Skjøn for Omkostningerne ved Forandringen og den fremtidige Vedligeholdelses mulig forøgede Kostbarhed, men er pligtig til uden Erstatning at taale, at Færselen foregaar, og at iagttage de Forsigtighedsregler, som for dens Skyld paakræves.

§ 61.

Hvor almindelige Vedtægter for Vasdraget ikke ere givne,¹⁾ kan Kongen, efterat vedkommende Herredsstyrelsers Betænkninger ere indhentede, fastsætte de Bestemmelser, som ere billige og fornødne, forat Færselen med Skibe eller Baade saavel som den i Vasdraget stedfindende Tømmerflødning kan foregaa til saalidet Hinder for hinanden som muligt og med den tilbørlige Forsigtighed af Hensyn til Broer og andre Anlæg. Overtrædelser af disse Bestemmelser straffes med Bøder.

§ 64.

Enhver Grundeier er pligtig til at taale, at de Nivelleringer, Opmaalinger eller andre Forarbejder og Undersøgelser, der ere fornødne til Affattelse af Planer for paatænkte Arbejder i Vasdragenes, udføres paa hans Grund mod Erstatning for derved forvoldt Skade.

¹⁾ Se Lov om Vasdragenes Benyttelse 1ste Juli 1887 § 60.

7 Juli. tember 1851 § 26. forsaauidt disse paa Tilfældet ere anvendelige.

§ 3.

Skjøn, som foranlediges ved denne Lov, afgives af Lensmanden og 2 Mænd, som Fogden opnævner under Iagttagelse af § 19 i Lov om Lagrettesmænd af 28de August 1854. Varsel gives saaledes, som om Varsel til Forligelseskommissionerne bestemt, og Overskjøn, som maa forlanges inden 4 Uger, fremmes af Sorenskriveren og 4 Mænd, hvilke sidste, hvis det forlanges af nogen Vedkommende, bliver at opnævne i Henhold til ovennævnte Lovs § 24. For at bestyre nogen saadan Forretning tilkommer Lensmanden Kr. 4,00 foruden sædvanlig Skyds- og Diætgodtgjørelse samt desuden Kr. 0,67 Arket for dens Beskrivelse, men intet for Bekræftningen. Forretningen beskrives paa ustemplet Papir. Overskjønnet betales af den af Parterne, som det gaar imod; hvem dette er, afgjøres af Overskjønsmændene.

§ 4.

Den ved Skjønnet fastsatte Erstatning udbetales Grundeieren, medmindre Grunden er beslaglagt eller beheftet og der ikke erhverves samtlige Vedkommendes Samtykke til Udbetalingen. I dette Tilfælde bliver Erstatningen, førend Grunden kan tages i Besiddelse, at nedsætte hos Lensmanden, som igjen har at indsætte samme i Sparebank, hvis Plan af Kongen er bifaldt, hvor den bliver henstaaende, indtil det paa lovlig Maade

er afgjort, af hvem den bliver at modtage. 7 Juli. Til Lensmanden erlægges herfor af den, der nedsætter Erstatningen, $\frac{1}{8}$ Procent af Beløbet, dog aldrig under Kr. 0,80 eller over Kr. 8,00, samt Godtgjørelse for Udgifter.

§ 5.

Naar endeligt Skjøn overensstemmende med denne Lov hjemler tvungen Afstaaelse af Grund, skal Vedkommende være berettiget til i fornødent Fald ved en Fogedhandling at blive sat i Besiddelse af Grunden.

§ 6.

Har nogen anden end Eieren Grunden med lovlig Adkomst i Brug, godtgjør Eieren denne, om Erstatningen er Penge, 4 Procent aarlig af Erstatningsbeløbet, saalænge Brugen vedvarer, og desuden for Opførelse og Vedligeholdelse af Gjærder eller Grinder i Henhold til Skjønnet, forsaauidt disse Arbejder overtages af Brugeren. Er Vederlaget Jord, tilkommer Brugeren for hans Brugstid Benyttelse af denne overensstemmende med den Ret, hans Adkomst hjemler ham.

26 Juni. Lov af 26de Juni 1893, indeholdende
Tillæg til Lov angaaende Veivæsenet af
15de September 1851.

Vedkommende Bestemmelser i §§ 16, 46 og 47 i Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 skal ikke være til Hinder for

1. at i de Amter, hvor Overenskomst mellem Amtet og Statens Veistyre er opnaaet om Fællesstyre af Amtets Veivæsen, Ansættelse og Afskedigelse af Amtets Veinspektør (Amtsveimester, Amtssingeniør) sker ved vedkommende Regjeringsdepartement efter Indstilling fra Amsudvalget, og at nævnte Departement ogsaa har at godkjende den af Amsudvalget vedtagne Instrux for bemeldte Tjenestemand;
2. at, hvor faste Veivogtere ansættes, det Lensmændene og Rodemesterne paahvilende Veitilsyn i større eller mindre Udstrækning overdrages til disse.

Fast Veivogter ansættes af Amsudvalget efter Indstilling fra vedkommende Herredsstyre og Veinspektør.

II.

Høiesteretsdomme

angaaende

Veilovgivningens Forstaaelse.

II

Højesteretsdomme

Vejlovsretsforretningens Forretning

1.

En Amtskommune blev dømt til at erstatte Grundeierne ved Anlægget af en ny Vei ikke alene, hvad der var taget til Veibane og Grøfter, men tillige hvad der ved paabudt Indrykkelse af Gjærderne (1 Alen fra Grøften) var gjort ubrugeligt for dem. Nogen Skjelen mellem Værdien af Grunden, eftersom den afgaves til Veibane og Grøft eller til Rummet mellem Grøftens ydre Kant og Gjærdet, var ikke af Taxationsmændene opstillet.

Højesteretsdom 24 Febr. 1855. Retstid. 1855 Side 263-272. Kfr. L. 28 Juli 1824 § 25 og den gjældende Veilov af 15 Septbr. 1851 § 26.

2.

Forpligtelsen til at udrede Omkostningerne ved fornøden Reparation af en Bro over Glommen, der for over hundrede Aar siden var opført og senere vedligeholdt af et Bjergværks Interessentskab som privat Bro i privat Vei, som senere gik ind i det offentlige Veinet, blev anseet at paa-ligge Bjergværkets Interessentskab, som, efterat Veiloven af 28de Juli 1824 var udkommen, i 1826 fik udlagt til Vedlige-

Højesteretsdom 4 Febr. 1859. Retstid. for 1859 Side 292-294.

hold et Veistykke af 2500 Alens Længde og 2 i samme beliggende Broer, hvoraf den ovennævnte. Spørgsmaalet var, om der ved § 5 i Veiloven af 15de Septbr. 1851 var skeet saadan Forandring i den tidligere Lovgivning, at Bjergværket nu ikke længere havde at vedligeholde den omhandlede Bro. Idet nemlig Loven af 1824 § 2, c foreskrev, at det skulde have sit Forblivende ved det tidligere Bestaaende, forsaavidt Private havde nogen Forpligtelse til at opføre og vedligeholde Broer paa offentlige Veie, og Loven af 1851 § 5 siger, at hvor der paaligger Nogen en særlig Forpligtelse til at opføre eller vedligeholde Broer i offentlig Vei, skal det hermed have sit Forblivende, forsaavidt der ikke træffes nogen Overenskomst om deres Henlæggelse under det Offentlige, — hvilket her ikke var Tilfældet — handlede der om, hvorvidt Udtrykket i sidstnævnte Lovsted „særlig Forpligtelse“ her var anvendeligt, da den omhandlede Bros Opførelse og Vedligehold fra først af var skeet af Værket i dets egen Interesse, og det derfor senere kunde have opgivet den. Paa Storthingene i 1848 og 1851 vedtoges den omhandlede Bestemmelse i Loven af 15de September 1851 § 5, saaledes som den nu findes, uden anden Begrundelse end at det i Komiteindstillingen af 1848 hedder, at Loven af 1824 § 2, c burde udtales i en mere korrekt Form.

3.

Udgifterne ved en Bro over Nidelven i Trondhjem ved Møllebakke mellem Byen og Baklandet blev, indtil Lov 15de September 1851 udkom, fordelt efter Reskript 31te August 1739 mellem Byen og Landdistriktet, uagtet begge Broens Endepunkter laa paa Byens Grund. Da Loven af 1851 § 71 fra den almindelige Regel om Pligt til Vedligehold af Veie og Gader i Kjøbstad og Opførelse samt Vedligehold af de i saadanne værende Broer kun undtager saadanne Tilfælde, hvor der angaaende disse Forhold maatte foreligge „specielle Overenskomster“, hvilke nemlig erklæres fremdeles gjældende efter Ophevelsen af Lov 28de Juli 1824, hvis § 51 foruden private Kontrakter ogsaa undtog „specielle Bestemmelser“, som gjældende ved Siden af den almindelige Regel, blev den ovenberørte specielle Bestemmelse for Broen over Nidelven ved Møllebakke anset at være ophævet ved Loven af 1851 § 71.

Højesteretsdom 15 Mai 1860. Retstid. 1860 Side 465-467.

4.

Spørgsmaalet om en Mand, der efter Kontrakt med nogle Veiarbejdsplichtige havde paataget sig deres Vinterveiarbejde, men forsømt dette, kunde tiltales politiretsvis til Straf efter Veiloven, blev af Politi-

Højesteretsdom 16 April 1861. Retstid. 1861 Side 349-354.

retten besvaret bekræftende, men af Overretten og Høiesteret benegtende.

5.

Høiesteretsdom 29 Marts 1862. Retstid. 1862 Side 417-423. Sammenlign Overretsdøm af 22 April 1850 (upaaanket).

Amtmanden i Akershus Amt sagsøgte paa Amtskommunens Vegne Drøbaks Bykommune til at udrede de med Vedligehold af en Færgeindretning fra Byen over Kristianiafjorden til Færgestedet Slottet i Hurum (Buskeruds Amt) forbundne Omkostninger, der tidligere havde været udredede af Akershus Amtsveikasse. Ved den omhandlede Færgeindretning bleve Hovedveiene paa begge Sider af Kristianiafjorden i Akershus og Buskeruds Amter forbundne. Spørgsmaalet angik, om Loven af 15de September 1851 havde forandret det tidligere bestaaende Retsforhold derhen, at Vedligeholdet af Færgeindretningen, hvortil hørte en paa Drøbaks Grund beliggende Færbrygge, maatte paahvile Drøbaks By (Loven af 1851 § 44, sammenholdt med §§ 71 og 78). Efter den historiske Oprindelse til Lov 15de September 1851 § 44 blev det imidlertid antaget, at der ikke ved denne Lovbestemmelse var tilsigtet nogen Forandring i det Bestaaende med Hensyn til Udredelsen af Udgifter ved Færgevæsenet, og at heller ikke de i denne Lovs § 71 og § 78 givne Bestemmelser kunne have nogen Indflydelse

til at paalægge Kjøbstæder og Ladesteder nogen dem ikke forhen paahvilende Vedligeholdspligt med Hensyn til Færgeindretninger.

6.

En Forpagter af Landeiendom blev dømt i Bøder efter Veiloven 15de Septbr. 1851 § 60 og § 64 for Undladelse af at udføre det Veiarbeide, der tillaa den forpagtede Eiendom. I Forpagtningskontrakten var indtaget en Bestemmelse om, at ingen af de offentlige Byrder skulde gaa over paa Brugeren. En til Eiendommen hørende Krudtmølle, Papirmølle, Saug og en Del af Jordveien, der var overdraget Fabrikarbejderne til Brug, var ikke indbefattet i Forpagtningen. Høiesteretsdommen antages grundet i Hensynet til Lovbogens 3—14—27, de da gjældende Skatte love, Forordn. 18de April 1781 § 10, Forordn. 1ste Oktober 1802, C, 1 § 6 og Lov 1ste Juli 1816 § 19, idet navnlig Bestemmelser, der i Almindelighed paalagde „Jordbrugerne“ Landskatten, maatte forstaaes om de virkelige Brugere af Jorden (altsaa Leilanding og Forpagter) og Veilovgivningingen saameget mere forstaaes paa samme Maade, som Tingens Natur her medførte det, da det er de egentlige Brugere, der have Folk og Heste paa Stedet (i Roden), hvor Veiarbeidet skal

Høiesteretsdom 10 Mai 1864. Retstid. 1864 Side 462-464.

forrettes. Det kunde ikke være Meningen at henvise Veibestyrelsen til en maaske langt fraværende Eier, som ingen Heste havde paa Stedet at raade over (sammenlign Veil. 15de Septbr. 1851 § 36). Hvad Krudtmølle, Papirmølle og Saugbrug angik, da maatte de betragtes som tilfældige Tilliggelser, hvortil Veiloven intet Hensyn tog, og de smaa Jordstykker, der vare overdragne Fabrikarbejderne til Brug, kunde ligesaalidt som Husmandspladsene bevirke nogen Afgang i den Veiarbejdsdrift, der maatte ansees at paaligge Gaardens Bruger af dens samlede Skyld, uden at Veilovgivningen giver Anledning til nogen Deling.

7.

Høiesteretsdom 17 Juli 1877. Retstid. 1877 Side 673-677.

Bestemmelsen i Veilov af 15de September 1851 § 19 om, at uden Tilladelse af Veibestyrelsen maa ingen Bygning opføres den yderste Grøftekant nærmere end 3 Alen (1.90 Meter), blev anset anvendelig paa Gjenopførelse af et nedrevet Stabur, der stod Veien nærmere, end den nævnte Bestemmelse tillader, idet Staburet var ældre end Veien, og Veien var bleven anlagt i denne Nærhed af Staburet, uden at der fra det Offentliges Side i Forbindelse med Veianlægget var truffet Foranstaltning til at faa Staburet flyttet eller forandret. Hjørnet af Staburet blev staa-

ende ud i den $1\frac{1}{2}$ Alen brede Veigrøft, $1\frac{1}{4}$ Alen fra den indre Grøftekant. Staburet maatte 10 Aar efter Veiens Anlæg nedtages, da det var begyndt at synke. Veibestyrelsen var da uvillig til at give Erstatning til Grundeieren for at forandre eller flytte Staburet, og det blev ved Høiesteretsdommen antaget, at den heromhandlede Indskrænkning i Eiendomsretten henhører til dem, som enhver Vedkommende maa finde sig i uden at have Krav paa Erstatning. Saadant Krav er nemlig ikke i dette Tilfælde udtrykkelig hjemlet ved Veiloven, og den almindelige Bestemmelse i Grundl. § 105 antages ikke at kunne paaberaabes som Grundvold for Erstatningspligt for det Offentlige i dette Forhold.

*Se Lovb.
Jan 1907
bem. ad 555
3. lodd.*

8.

En Gaardbruger blev tilpligtet at borttage en af ham opført Isrende over offentlig Bygdevei og dømt i Mulkt for Isrendens Benyttelse. Renden, som gik tvers over Bygdeveien, hvilte paa 2 Træbukke, anbragte paa Gaardbrugerens Grund, en paa hver Side af Veien. Rendens Høide over Veien i dens Overgang over denne var 12 Fod ved Veiens øvre Kant og 10 Fod 6 Tommer ved Veiens Neder-

Høiesteretsdom 11 Jan. 1887. Retstid. 1887 Side 617-622.

kant, begge Dele regnede fra Rendens Underkant. Renden var i dens Overgang over Veien forsynet med Vægge paa begge dens Langsider. Væggens Høide var 3 Fod fra Rendens Underkant til Væggens Overkant. Renden var beklædt med Zink i Bunden, og dens Vægge vare omtrent tætte. Renden bøiede, efterat have passeret over Veien, skraat af fra denne og gik først et Stykke langs efter Veien i kort Afstand, før den kom til Søen. Den sidstomhandlede Del af Renden var en almindelig Isrende med ganske lave Vægge eller Sidestykker, der ikke skjulte den i Renden gaaende Isblok. Renden ansaaes ikke at kunne hindre Førselen. Et almindeligt Hølæs kunde nemlig uden Hinder passere Veien under Renden. Derimod antoges det, at de paa Veien gaaende Heste vilde kunne skræmmes baade ved Larmen og Synet af Isen, naar den gik i Renden. Rendens Benyttelse blev af Høiesteret anseet som en efter Veilov 15de September 1851 § 54 strafbar Handling, medens efter Voteringen dens Anbringelse ikke i og før sig ansaaes for strafbar, idet dette Spørgsmaal antoges at maatte bedømmes efter civilretlige Regler paa samme Maade, som naar en Privatmand vilde anbringe Bro over en Jordstrimmel, der tilhørte en anden Privatmand. Med Veilovens Straffebestemmelser antoges Sagen kun at komme i Berørelse

derved, at Isrendens Benyttelse gjorde Førselen paa Bygdeveien farlig.

9.

En i Drammen bosat Mand, der eiede Anpart af en Gaard i Skougers Herred, Anparten af Skyld 3 Ort 10 Skill, bestaaende udelukkende af Skov uden Jordvei eller Huse, blev ved Amtmandens Resolution forelagt Mulkt i Henhold til Veilov 15de September 1851 § 64 for Undladelse af at udføre Vinterveiarbeide paa Skougers Herreds rodelagte Veie, men nægtede at vedtage Mulkten. Han blev derefter tiltalt, men ved alle Retter frifunden.

Høiesterets-
dom af 16 Mai
1888. Retstid.
1888 Side
662-666.

Af Høiesterets Votering hidsættes Følgende:

Det ansaaes betænkeligt at statuere, at Veil. 15de September 1851 § 64, der handler om den, som, naar han er tilsagt til Vinterveiarbeide, enten aldeles udebliver eller ikke møder i rette Tid eller møder beruset eller deslige, skulde kunne anvendes paa den udenfor Roden boende Eier af et ubebygget Skovstykke, som aldrig var tilsagt til Vinterveiarbeide, og hvis Forseelse ikke bestod i noget Saa-dant, som § 64 (jfr. § 62) omhandler, men derimod deri, at han havde undladt at arrangere sig med nogen inden Roden Boende, der i Tilfælde kunde tilsiges paa

10.

Den Brugere af matrikuleret Eiendom paahvilende Pligt til at vedligeholde et tildelt Stykke af rodelagt Vei medfører ikke Forpligtelse til at foretage Arbejder udenfor Veien til Forebyggelse af Farer og Ulemper ved Nedrullen af Stene.

I Voteringen sees Nedrullen af Stene sat i Klasse med Farer ved Sneskred, Jordskred og Lignende.

Høiesterets-
dom af 30. Mai
1890. Retstid.
1890 Side
462-464.

hans Vegne. Det kunde gjerne indrømmes, at det kunde være hensigtsmæssigt, om Vedkommende var pligtig til at træffe et saadant Arrangement. Men om det gaar an at fremtvinge dette ved paa den, som undlader at arrangere sig, at anvende en Straffebestemmelse, som er given for en ganske anden Forseelse, ansaaes mere end tvivlsomt. Dette vilde i Virkeligheden ikke være at anvende eller fortolke Loven, men at give ny Lov. Hvis der her var en Mangel i Veiloven, maatte det være den lovgivende Magts Sag at afhjælpe den. At faa det her omhandlede Forhold nærmere ordnet, ansaaes forøvrigt ikke at have nogen særdeles stor Interesse, fordi Bestemmelsen i Veil. 15de Septbr. 1851 § 36 om, at det er Veibestyrelsen, som i fornødent Fald bestemmer Betalingen for det Vinterveiarbejde, der udføres af Andre istedetfor den fjerntboende Eier, antages at ville være tilstrækkelig til at borttrydde alle Vanskeligheder, naar den anvendtes paa behørig Maade.

Af Voteringen maa sluttes, at Hensynet til, at en særskilt skyldsats Eiendom paa Landet er ubenyttet som Jordveit og derhos ubeboet, ikke ansees i og for sig afgjørende til at fritage Eiendommen for den ethvert særskilt matrikuleret „Brug“ paa Landet (Veil. 15de Septbr. 1851 § 8) paahvilende Forpligtelse til Veiarbejde *in natura* paa offentlige Veie.

Den Kongelige af Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814
Kjøbenhavn den 17de Junii 1814

III.

Departementsskrivelser

angaaende

Veilovgivningens Forstaaelse.

III

Indrepts

Indrepts

1853.

For Administrationen af de i Veilov af 15de Septbr. 1851 § 24 omhandlede Taxtforretninger til Bestemmelse af Betalingen for de til Veies Anlæg, Omlægning eller Udvidelse saavel som til deres Vedligehold fornødne Materialier, naar der ikke kan træffes mindelig Overenskomst om Godtgjørelsen, antages Lensmanden at tilkomme Godtgjørelse efter Sportellov af 13de Septbr. 1830 § 110.

Indrepts.
Skr. 17 Ja-
nuar 1853.
Sammenlign
Skr. 17 Okto-
ber 1855
(nedenfor).

1854.

I Anledning af Forespørgsel om, hvorvidt den et Bjergværk fra gammel Tid af paahvilende Pligt til at vedligeholde, og, om paafordres, fra Nyt af at opføre endel Broer i Hovedvei kan ansees fremdeles gjældende, meddeltes, at Veil. 15de Septbr. 1851 § 5, sidste Passus, efter hvad dens ligefremme Ordforstand tilsiger, og som bestyrkes ved de Forhandlinger, der gik forud for Lovens Udgivelse, gaar ud paa at opretholde deslige særlige Forpligtelser,

Indrepts.
Skr. 18 Mai
1854.

forsaavidt de ikke efter Overenskomst mellem Vedkommende kunne vorde hævede, hvilket kan ske paa den Maade, at Vedkommende afkøbe sig deres Forpligtelse til Broernes Vedligehold eller afkjøbes samme, forsaavidt dermed har været forbundet visse Rettigheder f. Ex. til at hæve Bompenge.

Indredepts.
Skr. 21 Juni
1854.

Saafrømt Forholdet mellem Veiarbejdspligtige i de forskjellige Dele af et Formandskabsdistrikt i og for sig maatte findes at være ubilligt, bør Veibestyrelsen, naar der skrives til Foretagelse af ny Rodeinddeling, derunder søge samme forandret, idet der ved saadan Inddeling selvfølgelig maa lægges an paa i det Hele at opnaa en saavidt muligt billig Fordeling af Veibyrden ikke alene mellem de enkelte Roder inden hver Del af Distriktet, men ogsaa mellem de forskjellige Deles Roder indbyrdes. Der haves i Veilovgivningen overhovedet ingen Hjemmel til at tillægge Sogneinddelingen nogen særegen Betydning med Hensyn til Veibyrdens Fordeling inden Formandskabsdistriktet. Der maa ikke mindre ved Veiens Inddeling i Roder end ved de Roderne tillagte Veistykkers Fordeling mellem de forskjellige Brug i Roden tages Hensyn ikke alene til Veiens Længde, men ogsaa til dens Beskaffenhed, Færseleens Udstrækning, den mere eller mindre

lette Adgang til at erholde tjenlig Veifyld, og hvad der forøvrigt betinger den større eller mindre Vanskelighed ved de forskjellige Veistrækningers Vedligehold, saavel som til de under de enkelte Roder henlagte Brugs Størrelse og Godhed, deres Beliggenhed mere eller mindre i Nærheden af de Veistykker, der tillægges dem, og de flere Fordele, der kunne skjønses at have Indflydelse paa Fordelingens Billighed.

I Anledning af Forespørgsel om, hvorvidt der efter Bestemmelserne i Veil. 15de Septbr. 1851 § 5 er Adgang til at lade Vedligehold af et Amtsdistrikts Hovedveie i det Hele foregaa paa Amtskommunens Bekostning meddeltes, at Loven er bleven forstaaet og anvendt som hjemlende Adgang hertil, saavel hvad Sommer- som Vinterarbejde angaar. Skjønt Udtrykkene i den nævnte Lovparagrafs 2det Punktum nærmest synes at hentyde til, at det kun er det enkelte Formandskabsdistrikts Vedkommende, der have Adgang til med Amtmandens Approbation at beslutte, at Naturalarbejdet paa Distriktets Veie skal bortfalde og Vedligeholdet ske paa vedkommende engere Kommunes Bekostning, maa det dog paa den anden Side erkjendes, ikke alene at Forholdets Natur gjør det rimeligt, at Loven har tænkt sig Amtsforsamlingen berettiget til med Amtman-

Indredepts.
Skr. 5 Juli
1854.

dens Approbation at beslutte, at Vedligeholdet af Amtets samtlige Hovedveje skal foregaa for Amtskommunens Regning, men ogsaa, at der ved Udtrykkene „vedkommende Formænd og Repræsentanter“ paa enkelte andre Steder i Loven, hvor disse Udtryk benyttes, efter vedkommende Lovsteders Indhold maa antages tillige at være sigtet til Amtsformandskabet (§ 12).

1855.

Indredepts. Skr. 17 Oktober 1855. Sammenlign Skr. 17 Januar 1853 (ovenfor). Departementet finder det ikke tvivlsomt, at en Lensmand har Krav paa særskilt Godtgjørelse for Administration af de i Veiloven af 15de Septbr. 1851 § 24 omhandlede Taxtforretninger. Reglen for Beregningen af saadan Godtgjørelse antager Departementet bør søges i Sportellov 13de Septbr. 1830 § 110, hvis Udtryk ogsaa omfatte Forretninger, som Lensmanden administrerer, og ikke analogisk i Lov angaaende Brandforsikringsindretninger af 19de August 1845 § 16. Departementet finder det rimeligst, at Lensmandens Godtgjørelse beregnes paa samme Maade for samtlige de Forretninger, der efter forskellige Lovbestemmelser af ham skulle administreres, uden at han herfor udtrykkelig er tillagt en bestemt Godtgjørelse, f. Ex. Lov angaaende Vands Ledning over anden Mands Jord af 28de Juli 1824 § 3, Lov angaaende Husmandsvæse-

net af 24de Septbr. 1851 § 13 Bogstav c, medens man ved Affattelsen af L. 28de Juli 1824 maa antages at have forudsat, at Bestemmelsen af den heromhandlede Godtgjørelses Størrelse under Lovens Tausched maatte søges i det til enhver Tid gjældende Sportelreglement. Departementet antager saameget mindre, at Reglen for Beregningen af denne Godtgjørelse bør hentes fra Analogien af Bestemmelsen i § 16 af Brandforsikringsloven af 19de August 1845, som de i denne Lov omhandlede Forretninger maa forudsættes i Almindelighed at angaa større Værdier, end der under de her tilsigtede Forretninger ordentligvis vil være Spørgsmaal om, og hertil maa ved Godtgjørelsens Ansættelse antages at være taget Hensyn.

1860.

Ingen Del af Veianlæg, der er undergivet de offentlige Veiarbejdsbestyrere, maa aabnes for den almindelige Færsel, forinden der med vedkommende Distriktsveibestyrelse er truffet Overenskomst med Hensyn til Udgifterne ved Istandsættelsen af den Slitage, som Veien, indtil den endelige Afleverelse kan finde Sted, maatte lide. Om den trufne Overenskomst skal gjøres Indberetning til Departementet, hvis Stadfæstelse oppebides, saafremt ikke alle Vedlighedsudgifter vedkommende den fore-

Indredepts. Rundskr. 9 Juli 1860 til samtlige Veianlægsbestyrere.

løbig aabnede Strækning, endelig maatte være vedtagne at falde Distriktet tillast.

Indredepts.
Skr. 28 Sept.
1860. Ved Loven af 12te Oktober 1857 § 1 antages ikke at være gjort nogen Forandring i Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 § 5, 2det Punktum, hvorefter et Formandskabsdistrikt i det Hele eller for en Del kan vedligeholde sine Veie ved Pengebidrag istedetfor ved Naturalarbeide, naar vedkommende Formænd og Repræsentanter med Amtmanden deri ere enige.

Indredepts.
Skr. 25 Jan.
1862.

1862.

Udtaler Ønskeligheden af, at særskilte Reiser af Lensmænd uden andet Øiemed end Tilsigelse af Veiarbeide saavidt muligt undgaaes. Derhos udtales, at Expressudgifter, som undtagelsesvis maatte være fornødne for Øiemedet, kunne mod behørig Legitimation ventes godtgjorte.

Indredepts.
Skr. 11 Novb.
1862.

Angaar Forespørgsel om, hvorvidt Bestemmelserne i Veil. 15de September 1851 § 5 medføre, at den af et Præstegjælds Formænd og Repræsentanter fattede Beslutning om, at Vedligeholdet af Distriktets Veie — der ifølge en tidligere af Amtmanden approberet Beslutning havde været bortakkorderet for Kommunens Reg-

ning — igjen skulde foregaa ved det sædvanlige Pligtarbeide, tiltrænger Amtmandens Approbation, eller om dens Gyldighed bliver at bedømme efter den almindelige Formandskabslovgivning. Departementet erklærede sig for det Sidste, idet Følgende anførtes: Den oprindelige Beslutning om Vedligehold uden Pligtarbeide, opløser sig i en Pengebevilgning til Distriktets Veivæsen, og for at antage, at en saadan ikke skulde kunne tages tilbage uden Amtmandens Approbation, maatte der under de i vor Kommunallovgivning raadende Synsmaader kræves en udtrykkeligere Lovhjemmel end den, der kunde udledes fra Bestemmelsen i Veilovens § 5 om, at Indførelsen af Akkordarbeide istedetfor Pligtarbeide kan beslattes af Kommunebestyrelsen med Amtmandens Approbation. Men hertil kommer, at det neppe engang er afgjort, at man med Hensyn til Akkordarbeidets Indførelse har havt til Hensigt at opstille noget fra den almindelige Regel om Kommunebestyrelsers Beslutninger Afvigende. Medens nemlig Veilovens Udtryk „med Amtmandens Approbation“ vistnok maa erkjendes ikke at være korrekt, hvis man gaar ud fra, at de sædvanlige Betingelser for en Kommunebeslutnings Gyldighed ogsaa her skulle gjælde, maa det bemærkes, at Præmisserne til det Kongelige Lovforslag, hvorfra Bestemmelsen uforandret er gaaet over i Veiloven, ikke tyde paa, at man har villet have lagt nogen

særlig Vægt paa dette Udtryk. Der ytres nemlig kun, at Reglen om Vedligehold *in natura* ikke bør være saa ubetinget, at det jo „maa kunne staa vedkommende Kommunebestyrelse aabent, ifald Saadant findes hensigtsmæssigere, at beslutte, at Naturalarbeide i det Hele eller for en Del bør bortfalde og Veiens Vedligehold besørgeres udført for Kommunens Regning“.

1865.

Indredepts. Angaaende Forstaaelsen af Veilov af
Skr. 22 Juni 15de Septbr. 1851 § 13, sammenholdt med
1865 (N. 1). Tillægslov af 12te Oktober 1857 § 2, med-
deltes Følgende: Departementet, der gaar
ud fra, at den almindelige Forpligtelse,
der ifølge Veilovens § 5 paahviler Brugere
af matrikuleret Eiendom til Vedligehold af
offentlige Veie, ikke berøres ved Bestem-
melsen i § 13 angaaende Strandstedernes
Veiarbeidspligt, er dels som Følge heraf
og dels af historiske Grunde tilbøieligt til
at antage, at man ved Affattelsen af sidst-
nævnte § kun har havt for Øie de Strand-
stedsbeboere, der ikke som Brugere af
matrikuleret Grund inden Strandstedet
allerede efter § 5 pligte Veiarbeide. Der
kan dog neppe være noget Afgjørende til
Hinder for, at man, hvor Adgangen til
at medtage et Strandsted i det almindelige
Veiarbeide benyttes, følger den Fremgangs-
maade at stille de Indvaanere af Strand-

stedet, der besidde mindre Eiendomsgrunde,
saasom Hustomter inden Strandstedet, i
Klasse med de øvrige Indvaanere med
Hensyn til Veiarbeidspligten, forudsat at
de ikke tillige ere indlemmede i nogen
anden Veirode. Den nærmere Bestemmelse
af, paa hvilke Klasser af Personer —
inden de foran angivne Grænser — Arbeids-
pligten skal hvile, samt Reglerne for For-
delingen af Arbeidet mellem Stedets Ind-
vaanere, antager Departementet bør gives
af Amtmanden og Amtsformandskabet i
Forening, idet dog selve Fordelingen i
Lighed med, hvad der gjælder angaaende
Inddelingen af Veistykkerne inden en Rode
(Veilovens § 9), antages saa meget som
muligt at burde overlades til de Veiarbeids-
pligtige selv. Da der af Veiloven neppe
kan udledes noget Bindende med Hensyn
til de Grundregler i ovennævnte Hen-
seende, hvis Fastsættelse maatte ansees
fornøden, ville disse formentlig kunne af-
passes efter de for ethvert Sted særegne
Forhold. Det skjønnes ikke, at Veiloven
lægger nogen Hindring for, at der paa det
samme Strandsted udlignes dels Natural-
arbeide og dels Penge, om Saadant findes
hensigtsmæssigt.

Indredepts. Angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt
Skr. 22 Juni de Veiarbeidspligtige i Medhold af Veilov
1865 (No. 2). af 15de September 1851 § 21 sidste Pas-

sus kunne paalægges at fremskaffe Veifylden hver til sit Veistykke ogsaa ad Vandvei, antages, at det har været Lovens Forudsætning, at Vedkommende skulde kunne opfylde sin Forpligtelse ved at bruge Kjøreredskaab uden at anvende ekstraordinære og mere bekostelige Foranstaltninger som Søtransport, og at denne derfor maa ansees for de Veiarbeidspligtige uvedkommende.

Indredepts. Veilov 15de Septbr. 1851 § 51 synes
Skr. 17 Novb. naturligst at burde forstaaes saaledes, at
1865. Fogdernes embedsmæssige Befatning med
Udbetaling af Veivæsenets Midler indskrænkes til Hovedveiene.

1867.

Indredepts. I Anledning af Spørgsmaalet om, hvor-
Skr. 15 Juni vidt Veil. 15de Septbr. 1851 § 19, næst-
1867. sidste Passus, der bestemmer, at uden
Tilladelse af Veibestyrelsen maa ingen
Bygning opføres den yderste Grøftekant
nærmere end 3 Alen (1,90 Meter) og intet
Gjærde nærmere end 1 Alen (63 Centi-
meter), giver Veibestyrelsen Hjemmel til
at forbyde Gjærdes Opførelse ind til Veibanen paa Veistrækninger, der ikke ere forsynede med Grøfter — udtalte Departementet Følgende: Uanseet de

Grunde, som fra Lovens Udtrykssmaaede kunne hentes til Støtte for den snevrere Fortolkning — nemlig at Forbudet alene har Anvendelse ved Veie, forsynede med Grøfter — forekommer det Departementet, at denne Fortolkning har saa stærke indre Grunde mod sig, at Bestemmelsen maa kunne benyttes som en for alle offentlige Veistrækninger, hvad enten de ere forsynede med Grøfter eller ikke, gjældende Regel, alene med den Forskjel, at for Veie, der ere uden Grøfter, de iagttagende Afstande bliver at regne fra Veikanten.

1868.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt vedkommende engere Kommunes Samtykke udkræves for, at en Del af en som Hovedvei nedlagt Vei kan vedblive at være offentlig Vei som Bygdevei, meddeltes, at Departementet vistnok anser Spørgsmaalet tvivlsomt, navnlig, hvor vedkommende Vei har været Bygdevei, før den klassificeredes som Hovedvei, men at Departementet dog antager, at Spørgsmaalet bør besvares bekræftende.

Indredepts. Skr. 30 Juli
1868.
(Sammenlign
nedenforSkr.
15 Oktober
1878.)

1869.

Angaaende Lensmandens Tilkommende i Anledning af de i Veilov 15de Septbr. 1851 § 40 omhandlede Akkorder samt om Benyttelsen af Vidner ved disse og ved

Indredepts. Skr. 3 Marts
1869.

Afleverelsen af Broer, hvor en lovlig Besigtelsesforretning ikke finder Sted, meddelte Departementet Følgende: Efter Departementets Opfatning af Veilovens Mening med det i sammes § 40 omhandlede Akkordsystem, kan Departementet ikke anse Anvendelsen af Vidner fornøden ved Akkorders Afslutning, og saaledes ikke anse Lensmanden berettiget til Gebyr for Vidnetilsigelse i den Anledning. Hvad angaar Benyttelse af Vidner ved Afleverelse af Broer, naar Omkostningerne ved Arbeidet ikke overstiger Kr. 800.00, vil Departementet ikke benegte, at denne Fremgangsmaade, forsaavidt Hensigten er at erhverve nogle kyndige Mænds Mening om Arbeidet til Støtte for Veibestyrelsen, under visse Omstændigheder kan være hensigtsmæssig. Hvis Arbeidet er saa ubetydeligt, at det maatte være forbundet med uforholdsmæssigt Bryderi eller Bekostning, at Veiinspektøren selv afgiver Møde ved Afleverelsen, — til hvilket Tilfælde Benyttelsen af frivilligt mødende Vidner eller Lagrettesmænd ialfald synes at maatte indskrænkes — vil vel som oftest Lensmanden ved Rodemesteren eller anden ulønnet Hjælp kunne skaffe sig saa megen Oplysning om Beskaffenheden af det udførte Arbeide, som efter Omstændighederne kan ansees fornøden. Departementet vover dog ikke med Sikkerhed at dømme om, hvorvidt det ikke i de her forudsatte Tilfælde stundom vil være i

Kommunens velforstaaede Interesse, at nogle kyndige Mænd som Vidner tilkaldes ved Overleverelsen, men da denne Fremgangsmaade ikke har Støtte i Veiloven, antages der ikke at være nogen Berettigelse for Veibestyrelsen til dens Anvendelse, naar Kommunen, der udreder Udgifterne ved Arbeidets Vedligehold, gjør Indsigelse mod at bære de Omkostninger, der ere forbundne med Vidnernes Benyttelse. Til at beregne noget Gebyr for Vidnernes Tilsigelse antages Lensmanden ikke at have Adgang.

1870.

Angaar Spørgsmaalet om, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til Erhvervs-Indredepts. Skr. 19 Sept. 1870.
 velsen af den Assistance ved Veitilsynet, der ifølge Veil. 15de Septbr. 1851 § 16 erholdes gennem en af Amtmanden blandt vedkommende Rodes Opsiddere beskikket Rodemester, i Tilfælde, hvor saadan Beskikkelse ikke kan udfærdiges, f. Ex. hvor samtlige til en Rode henlagte Gaarde eies af Byindvaanere, som ikke bebo sine Gaarde, eller af Enker eller Andre, der ikke kunne fungere som Rodemestre.

Departementet meddelte, at de for det omhandlede Øiemed fornødne Udgifter antages at maatte blive at tilveiebringe ved Udligning paa vedkommende Rodes Matrikelskyld, idet nogen anden Udvei ikke skjønnes med Rimelighed at kunne udledes af

Lovens Bestemmelser (jevnfør § 36 i Slutningen).

Indredepts.
Skr. 15 Novbr.
1870. Mulkter, dikterede Entreprenører for Forsømmelse med Hensyn til Vedligehold af vedkommende offentlige Veistrækninger, antages at burde tilflyde Statskassen, da der her ikke handles om Overtrædelse af de i Loven grundede Forpligtelser med Hensyn til Veivæsenet, men om Forsømmelse af kontraktmæssig paatagne Forpligtelser, saa at Bestemmelsen i L. 15de Septbr. 1851 § 86 ikke her har Anvendelse.

1871.

Indredepts.
Skr. til samtl.
Amtmænd
29 Juni 1871. I alle Tilfælde, hvor der paa Grund af Veiarbejder — det være til nye Anlæg eller til Vedligehold — er Spørgsmaal om at borttage eller beskadige Oldtidslevninger — derunder indbefattet ikke alene Gravhøje af Sand eller Sten, men tillige Stensætninger og Rune- eller Bautastene — bør Eierens Samtykke og Amtmandens Bestemmelse i Forveien indhentes. Naar det er endelig afgjort, at vedkommende Arbejde kan iverksættes, bør der drages Omsorg for, at der, inden dette sker, levnes Direktionen for Foreningen til Fortidsmindesmærkers Bevaring — efter meddelt Underretning om Sagen — en passende Frist til at træffe den Forføjning,

som den maatte finde fornøden i Anledning af Arbeidet (L. 15de Septbr. 1851 § 29).

Indredepts.
Skr. til samtl.
Amtmænd
2 August
1871. Regninger fra Amtsingeniører, Veiinspektører og Lensmænd over Skydsudgifter i Veivæsenets Anliggender bør indsendes til Departementet kvartalsvis under Et for det hele Amt. Det henstilles, at den samme Regel kommer til Anvendelse ved Fremsendelsen af vedkommende Veiofficianters Regninger til Amtet, saaledes at Lensmændene sende sine Regninger kvartalsvis til Amtsingeniøren eller Veiinspektøren og denne igjen sender dem samlede til Amtet.

Indredepts.
Skr. 2 Oktbr.
1871. En Kommunebestyrelses Beslutninger angaaende Principerne for en ny Rodeinddeling af Herredets Veie er ikke Gjenstand for Regjeringens Approbation i Henhold til Formandskabslov for Landet 14de Januar 1837 § 38. De i denne Lovparagraf indeholdte Regler om Amtmandens og Regjeringens Approbation antages nemlig alene at angaa Beslutninger angaaende Sager, som overhovedet kunne afgjøres af Kommunebestyrelsen, og ogsaa forsaavidt kun med visse Begrænsninger. Ifølge Veil. 15de Septbr. 1851 § 6 iverksettes derimod Veirodeinddelingen af Amtmanden, og Kommunebestyrelsen har her-

ved alene at udtale sin „Formening“ med Hensyn til Maaden, hvorpaa Inddelingen bør foregaa, hvilken Udtalelse, hvor megen Vægt man end maatte tillægge den, ikke er forbindende for Amtmanden.

Indredepts.
Skr. 11 Oktb.
1871.

Med Hensyn til tvende, af en Herredsstyrelse fattede og til Regjeringens Afgjørelse i Henhold til Veil. 15de Septbr. 1851 § 44 indsendte Beslutninger, hvorved en Herredsstyrelse havde vedtaget forskellige nye Bestemmelser angaaende Erlæggelse af Færgetold eller aarlig Afgift istedetfor Sundpenge for hver enkelt Oversætning ved et Færgested, meddeltes, at de nævnte Beslutninger ikke antoges at være lov-hjemlede. Departementet betvivlede nemlig, at der var Adgang til uden vedkom-mende Yderes Samtykke at bestemme For-høielse i den fra gammel Tid, enten i Medhold af Kongelig Resolution eller ifølge Sædvane erlagte Færgetold eller fra Nyt af at lægge saadan Afgift paa noget Brug, der ikke tidligere har pligtet samme. Paa Grund heraf antoges den nævnte Sag ikke at egne sig til Afgjørelse ved Kongelig Resolution i Henhold til Veil. 15de Sep-tember 1851 § 44.

1873.

Spørgsmaalet om, hvorvidt en Herredsstyrelse uden Amtmandens Samtykke kan i det Hele eller for en Del nedlægge en oparbejdet Bygdevei, er ligefrem afgjort benægtende ved sidste Passus af Veil. 15de Septbr. 1851 § 2.

Indredepts.
Skr. 19 Juni
1873.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Amtmanden har det i sin Magt at fuldføre en af en Herredsstyrelse med Amtmandens Approbation besluttet, men endnu ikke oparbejdet Bygdevei, uanseet at Herredsstyrelsen tilbagekalder sin Beslutning om Veiens Anlæg, er vistnok ikke udtrykkelig afgjort ved den nævnte Bestemmelse om Veies Nedlæggelse, der efter sit Indhold kun synes at angaa Veie, der allerede ere oparbejdede. Saavel i Betragtning af Udtrykkene i Veil. 15de Septbr. 1851 § 2 om Anlæg og Omlægning af Bygdeveie, hvorefter Amtmanden foranstalter saadanne Arbejder, efterat Samtykke dertil er meddelt af Kommunebestyrelsen, som af det Forhold, hvori Amtmanden ved Bestem-melsen om Bygdeveies Nedlæggelse og i det Hele taget ved Lovgivningen er stillet til Veivæsenet, — er Departementet imidlertid mest tilbøieligt til at antage, at Spørgsmaalet i dets Almindelighed maa besvares derhen, at Herredsstyrelsen ikke er berettiget til uden Amtmandens Samtykke at unddrage sig for Iværksættelsen af den af Amtmanden approberede Beslutning om Veiens Anlæg.

1875.

Indredepts.
Skr. 10 Sept. 1875. I en af Regjeringsadvokaten under 30te August 1875 afgiven Betænkning udtales, at der ikke antages at være lovlig Adgang til Expropriation af Huse for at erhverve Grund til Veianlæg.

1876.

Indredepts.
Skr. 5 April 1876. Efter Veil. 15de Septbr. 1851 § 44 udkræves ikke kongelig Bestemmelse for Ophævelse af bestaaende offentlig Færgesfart undtagen i det i Paragrafens sidste Punktum nævnte Tilfælde.

1878.

Indredepts.
Skr. 15 Oktb. 1878
(sammenlign
ovenfor Skr.
af 30 Juli
1868). Med Hensyn til Virkningen af en Hovedveis Nedlæggelse ved kongelig Resolution i Henhold til Veil. 15de Septbr. 1851 § 2 fastholder Departementet, hvad det ved flere tidligere Leiligheder har udtalt, at, naar en Hovedvei nedlægges som saadan, saa kan den ikke bibeholdes som offentlig Bygdevei, uden at vedkommende Kommunebestyrelse deri samtykker, og det selv ikke om Veien har været Bygdevei, før den klassificeredes som Hovedvei.

1879.

Indredepts.
Skr. 22 Febr. 1879. Departementet antager, at en Amtmand med Hjemmel af Veil. 15de Septbr. 1851 § 2 kan forhindre, at Beslutning af et Herreds Formænd og Repræsentanter

om Anlæg af ny Bygdevei eller Omlægning af ældre Bygdevei kommer til Udførelse.

I Anledning af en indkommen Ansøgning om Fornyelse af et ved Kongelig Bevilling af 17de Juli 1807 tilstaaet Privilegium paa Færgesfart over et Sundsted udtaltes, at, da ifølge Veil. 15de Septbr. 1851 § 44 Amtmanden med vedkommende Kommunebestyrelses Samtykke giver de fornødne Bestemmelser angaaende Færgindretninger, hvor saadanne bør finde Sted, antages der ogsaa at være Adgang til uden Kongelig Resolution at træffe enhver fornøden Bestemmelse angaaende Fornyelse af den nævnte Bevilling. Selv under den Forudsætning, at det gjælder et reelt Privilegium, mener Departementet, at den Omstændighed, at der er Spørgsmaal om at tilstaa vedkommende en Eneret i Overensstemmelse med tidligere Bevillinger, ikke kan være til Hinder for den omhandlede Fremgangsmaade, eftersom den nævnte Paragraf af Veiloven ikke har lagt nogen Indskrænkning ind i Overdragelsen af den Amtmanden og Kommunebestyrelsen, forudsat at de ere enige, hjemlede Myndighed, som tidligere udøvedes af Kongen.

Med Hensyn til et af vedkommende Kommunebestyrelse fremsat Forslag om, at der som Betingelse for Bevillingens Fornyelse med Eneret skulde paalægges

Indredepts.
Skr. 25 April
1879.

Færgestedets Eier en Særafgift til Kommunekassen, udtaltes, at denne Fremgangsmaade, der i Virkeligheden gaar ud paa at beskatte Færselen til Indtægt for Kommunen, er lidet stemmende med Veilovgivningen, som maa antages at forudsætte, at Færgetaxterne alene fastsættes med det Maal for Øie saavidt mulig at holde Kommunen fri for Udgifter til et Færgested, men ikke i Hensigt at skaffe Kommunen Indtægt af et saadant.

1880.

Indredepts. I Anledning af et af en Grundeier
Skr. 22 Sept. reist Spørgsmaal om, hvorvidt han, efterat
1880. en Strækning af hans Gaard er exproprieret til Jernbaneanlæg og senere skyld-
Arbeidsdepts. prieret til Jernbaneanlæg og senere skyld-
Skr. 15 Juni sat, fremdeles pligter at forrette det Gaarden
1887. Do. Do. den efter dens forrige Skyld paahvilende
22 Juni 1887. Naturalarbeide til Veivedligehold (Veil. 15de
Septbr. 1851 § 5, § 9 og § 10), henviste Departementet til Kgl. Resol. 10de Febr. 1876, hvorved vedkommende Jernbane er fritaget for offentlige Skatter og Afgifter, idet den antages derved ogsaa at være fritaget for Naturalarbeide paa Veiene. Hvorvidt vedkommende Gaards Eier, hvem der ved en i Forhold til Veivæsenet tilfældig Begivenhed er fragaaet en vis Brøkdæl af hans Matrikelskyld, af denne Grund kan forlange Forandring i sin Veibyrd, er efter Departementets Mening et Spørgsmaal, der nærmest vedkommer den indre

Veiadministration i Amtet (kfr. Veil. 15de Septbr. 1851 § 6).

1881.

I Anledning af, at det var paatænkt Indredepts.
at tilveiebringe et Fond til Vedligehold af Skr. 22 Jan.
en Dampskibsbrygge, der i Forbindelse 1881.
med tilstødende Veianlæg var bleven udført ved Bidrag af vedkommende Distrikt og det ved Udligning paa Rigets samlede Matrikelskyld samt Kjøb- og Ladestederne tilveiebragte Veifond (L. 15de Septbr. 1851 § 4), udtalte Departementet, at det — gaaende ud fra, at der ikke var Spørgsmaal om Fastsættelse af nogen almindelig Afgift for Bryggens Benyttelse af Almenheden — Intet havde imod, at der med vedkommende Dampskibsrederis Samtykke tilveiebragtes et Fond til Bryggens fremtidige Vedligehold ved Opkrævning af et Tillæg til Billetprisen for Dampskibspassagerers Ombord- og Landsætning. Hvis det Fond, som agtedes tilveiebragt, af en eller anden Grund skulde blive utilstrækkeligt for det omhandlede Øiemed, vilde selvfølgelig den Distriktet paahvilende Forpligtelse til Bryggens Vedligehold være at gjøre gjældende.

1883.

I Anledning af Spørgsmaal om Lov- Indredepts.
medholdeligheden af en Herredsstyrelses Skr. 14 Febr.
Behandling af Spørgsmaalet om en privat 1883.

Gaardsveis Ophøielse til offentlig Bygdevei (kfr. Veil. 15de Septbr. 1851 § 2 og § 3) paa Grund af, at en Del af de Mænd, der havde indgivet Andragende til Herredsstyrelsen om Veiens Optagelse til Bygdevei, havde som Medlemmer af Herredsstyrelsen deltaget i Afstemningen over Andragendet, — udtalte Departementet, at det var lidet tilbøieligt til at antage, at der paa Hensynet til Særinteresse skulde kunne grundes nogen afgjørende Indvending mod, at et Medlem af en Herredsstyrelse deltager i Afstemningen angaaende Spørgsmaal om Optagelse af en ny Bygdevei. Det forekommer Departementet, at det i Anvendelsen vilde være vanskeligt at give nogen nærmere Begrænsning af en saadan Sætning. Naar det i Kommunallovgivningen ikke er fundet nødvendigt — bortset fra det det enkeltstaaende Tilfælde, som omhandles i Kjøbstadslovens § 31 (kfr. hermed Departementets i Lovsamlingen indtagne Skrivelse af 5te Decbr. 1848) — at give nogen Bestemmelse om Medlemmers Inhabilitet paa Grund af speciel Interesse i Sagen, antager Departementet, at det vil være betænkeligt alene paa Grundlag af almindelige Betragtninger at opstille nogen Lære, som ikke ligefrem flyder af Sagens Natur og den nævnte Paragrafs Analogi.

1887.

Den Godtgjørelse, som af en Herreds-Finantsdepts. styrelse maatte være bestemt for Natural-^{Skr. 13 Sept. 1887.}arbeide paa de offentlige Veie (jfr. §§ 10 og 45 i Landskatteloven af 15de April 1882), bør godskrives eller i Tilfælde udbetales Brugerne af de matrikulerede Eiendomme, hvem Vedligeholdet paahviler efter § 5 i Lov om Veivæsenet af 15de Septbr. 1851 (jfr. Høiesteretsdom 10de Mai 1864, Retstidenden for 1864 Pag. 462).

Angaaende Spørgsmaal om, hvorvidt ^{Arbejdsdepts.} Rodemestrene, efterat Veil. 15de Septbr. ^{Skr. 22 Decbr. 1887.} 1851 § 34 er ophævet ved L. 15de Juni 1882 § 3, kunne tilpligtes at deltage i det Naturalarbeide, som i Medhold af sidstnævnte Lovparagraf (kfr. Lovens § 1), kan besluttes af Herredsstyrelsen eller Sognekommunen, udtalte Departementet den Mening, at den nye Lov ikke har havt til Hensigt at ophæve den Rodemestrene i Veil. 15de Septbr. 1851 § 48 hjemlede Fritagelse for Naturalarbeide. At dømme efter Forarbejderne til L. 15de Juni 1882, der ikke sees at indeholde noget angaaende dette specielle Spørgsmaal, har det kun været Meningen med Bestemmelsen i § 3 at bevirke en Omordning, navnlig i Henseende til, hvem der skulde have Myndighed til at bestemme Naturalarbeidets Anvendelse til Anlæg og Omlægning af Veie, samt dette Naturalarbeides Omfang. Der-

imod kan det ikke indses, at Loven af 1882 har tilsigtet at gjøre nogen Forandring i de almindelige administrative Bestemmelser, som forøvrigt indeholdes i Veil. 15de Septbr. 1851, og saaledes heller ikke i den omhandlede Bestemmelse angaaende Rodemestrenes Forhold til Naturalarbeidet. L. 15de Septbr. 1851 § 48 synes — ved foruden at give Rodemestrene Fritagelse for Naturalarbeide efter § 34 tillige at omfatte det i § 46 No. 6 nævnte Arbeide — at have gaaet ud fra, at Rodemestrene i deres Funktionstid skulde for de Gaarde, som de bebo, være fritagne for ethvert Slags Pligtarbeide. Denne Fritagelse for Rodemestrene — der, skjønt ulønnede, have et til sine Tider besværligt og ansvarsfuldt Arbeide i den almindelige Færrels Interesse — kan formentlig, naar den nye Lov ikke udtrykkelig bestemmer det Modsatte, ikke være dem betagen alene derved, at den nye Lov har indført en Omordning af Bestemmelsen om Naturalarbeidets Anvendelse.

1889.

Arbeidsdepts.
Skr. 16 Aug.
1889. I Anledning af Spørgsmaal om Størrelsen af de af et Amtsformandskab udlignede Veiarbeidspenge paa de Brug i et Herred, som ere saa afsides beliggende fra offentlig Vei, at der ikke antages at kunne paalægges dem Arbeide *in natura* paa saadan Vei (L. 15de Septbr. 1851 § 5 og

L. 12te Oktbr. 1857 § 1), bemærkede Departementet, at det opfattede Lovbestemmelsen saaledes, at Hensigten dermed var at sikre en retfærdig indbyrdes Fordeling af Vedligeholdbyrden, derimod ikke saaledes, at dermed er bestemt Noget om Udligningens Totalbeløb i sig selv eller om Midlernes Anvendelse. Det har dog, udtalte Departementet videre, neppe været Mening at der med Bestemmelsen i L. 12te Oktbr. 1857 § 1 skulde aabnes Adgang til at udligne Bidrag til bestemt (udenfor Veienes Vedligehold liggende) Øiemed, saaledes som i det foreliggende Tilfælde syntes tilsigtet (nemlig forat opsamle Midler til nye Veianlæg, medens alt Vedligeholdsarbeide paa forhaandenværende Veie var fordelt *in natura*).

En Herredsstyrelse havde anbefalet, at Arbeidsdepts. to af Herredets Gaardbrugere skulde fritages for Arbeide paa de offentlige Veie inden Herredet, uden at der i Forbindelse med denne Fritagelse skulde paalægges Brugerne Pengebidrag overensstemmende med Veilov af 12te Oktober 1857 § 1, men paa Betingelse, at det istedetfor saadant Pengebidrag paalagdes Brugerne at vedligeholde og udbedre en privat Vei, som førte fra deres Gaarde til rodelagt Vei. Departementet udtalte, at Fritagelse for Naturalarbeide paa Herredets offent-

lige Veie i Henhold til den nævnte Lovparagraf ikke antoges at kunne meddeles, uden at det samtidig paalagdes Brugerne, istedetfor saadant Arbeide at yde et vist aarligt Pengebidrag, men at der ved Bestemmelsen af dette Bidrags Størrelse i Henhold til Lovparagrafens 3die Punktum blev at tage Hensyn blandt Andet til vedkommende Gaardbrugeres Arbeide og Udgifter ved Vedligehold og fornøden Udbedring af den fra deres Gaarde til rodelagt Vei førende private Vei.

Arbeidsdepts.
Skr. 11 Decbr.
1889.

Angaaende Spørgsmaalet om Lovligheden af en af en Herredsstyrelse fattet Beslutning om ved en eventuel ny Rodeinddeling af Herredets Veie at inddele de veipligtige Brug i Klasser bl. A. efter Brugenes Beliggenhed i Forhold til den Vei, paa hvilken Vedligeholdsarbeidet skal udføres, og Brugenes Adgang til Fremkomst til denne offentlige Vei, bemærkede Departementet Følgende:

Efter den gjældende Veilovgivnings Bestemmelser maa Departementet gaa ud fra, at det som Regel paaligger ethvert Brug inden vedkommende Herred at vedligeholde et efter Bruges Matrikelskyld afpasset Stykke af Herredets Veie (kfr. L. om Matrikelens Revision 6te Juni 1863 § 38, hvorefter ny Rodeinddeling og ny Omdeling af Veistykkerne inden de enkelte

Roder kan foranlediges derved, at Forholdene mellem Eiendommene forrykkes ved den nye Skylddeling). Ifølge Veilov 15de Septbr. 1851 § 9 andet Punktum er der imidlertid Adgang til ved Siden af det almindelige Grundlag for Veibyrdens Fordeling, Matrikelskylden, at tage Hensyn til andre Omstændigheder (kfr. Storthingsforhandl. 1851 Bind 4, Odelsthings Propos. Q Pag 9—10), ligesom L. 12te Oktbr. 1857 § 1 giver Adgang til at lette enkelte afsidesliggende Gaarde Vedligeholdelsespligten ved fuldstændig Afløsning af Naturalarbeidet, hvorved efter Lovbestemmelsen skal tages tilbørligt Hensyn til de Besværligheder og Omkostninger, som vedkommende Brugere har for at naa hen til og nyde Godt af offentlig Vei. Departementet kan derfor ikke anse det for en ulovhjemlet Fremgangsmaade ved Veibyrdens Fordeling at indføre en Ordning, hvorved for specielle Tilfælde tages Hensyn ogsaa til vedkommende Brugs Beliggenhed i Forhold til vedkommende offentlige Vei og deres Adgang til denne. Derimod maa Departementet anse det ulovhjemlet paa Grundlag af de sidstnævnte Hensyn at opstille en formelig Klasseinddeling for Brugene, hvilket nemlig strider ligemeget mod Lovens Udtryk og praktiske Hensyns Medfør.

Angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbeidsdepts.
Opførelsen af en Murbygning i kortere Skr. 23 Mai
Afstand end 1.90 Meter fra Veigrøften i 1890.
det Belte af Akers Herred, for hvilket
i Henhold til L. 12te Mai 1877 om Ud-
videlse af Kristiania Grændser § 10 og
§ 11 Kristiania Bygningslov er gjældende,
kan antages at komme i Strid med Veil.
15de Septbr. 1851 § 19 næstsidste Punk-
tum om, at uden Tilladelse af Veibesty-
relsen maa ingen Bygning opføres yderste
Grøftekant nærmere end 1.90 Meter. De-
partementet udtalte, at den naturligeste
Forstaaelse af Forholdet mellem de tvende
nævnte Love er, at Veil. 15de September
1851 § 19 fremdeles har sin Gyldighed
ogsaa i Bygningsbeltet i Aker, og at Be-
stemmelsen saaledes heller ikke antages
for Træbygningers Vedkommende at være
traadt ud af Kraft ved Bestemmelsen i
Kgl. Resol. 19de Novbr. 1877 I, C 1,
hvorefter Træbygning ikke maa opføres i
mindre Afstand fra Midtlinien af tilstø-
dende Vei eller Gade end 7.85 Meter.

Kristiania Magistrat, til hvis Erklæring
Departementet i det Væsentlige sluttede
sig, havde udtalt, at vistnok hjemler Loven
af 12te Mai 1877, sammenholdt med Kri-
stiania Bygningslov 5te Juni 1875 § 7 og
§ 11 Kristiania Reguleringskommission
Adgang til at fatte Bestemmelse om Re-
gulering af Veiene i Bygningsbeltet, lige-
saavel som om, i hvilken Afstand fra offent-
lig Vei Bygninger kan opføres, men heraf

1890.

Arbeidsdepts. Angaaende Forstaaelsen af L. 15de
Skr. 31 Jan. Juni 1882 § 3 med Hensyn til Spørgs-
1890 (kfr. Skr. maalet om Grundlaget for Fordelingen af
20 Sept. 1890.) Naturalarbeidet ved nye Veianlæg mellem
vedkommende Gaardbrugere og Adgangen
til at udligne Arbeidet paa en Del af ved-
kommende Gaardbrugere, udtalte Departementet,
at da den nævnte Lovbestemmelse ganske i
Almindelighed overlader det til vedkommende
Herreds eller Sogns Formænd og Repræsentanter
at træffe Bestemmelse om det i Paragrafen om-
handlede Naturalarbeides Fordeling mellem ved-
kommende Brugere uden ligesom den op-
hævede § 34 i Loven af 1851 samtidig at paabyde,
at der skal tages Hensyn til Matrikelskylden,
kan det ikke antages at være Herreds- eller
Sognestyrelsen forment at foretage en skjønsmæssig
Fordeling af Naturalarbeidet mellem vedkom-
mende Brugere uden Hensyn til Eiendommens
Matrikelskyld. Derimod er Departementet,
da det her gjælder en Fordeling af Arbeide,
der træder istedetfor almindelig Pengeudligning,
tilbøieligt til at antage, at Herreds- eller
Sognestyrelsen savner Adgang til at udligne
det hele Arbeide paa enkelte af Herredets
(Sognets) Brugere med fuldstændig Fritagelse
af de øvrige for Arbeidsydelse.

fulgte formentlig ikke, at der ingen Regel gjælder for Bebyggelsens Afstand fra Vei, naar ikke Reguleringskommissionen har fastsat nogen Regulering for Veien, ei heller at Reguleringskommissionen skulde være berettiget til at regulere uhindret af den omhandlede Bestemmelse i Veiloven eller at tillade Bebyggelse i kortere Afstand end Veiloven tillader.

Arbeidsdepts.
Skr. 4 Novbr.
1890.

En Amtmand havde begjæret Departementets Udtalelse om, hvilken Myndighed et Amts Veibestyrelse i det Hele antages at tilkomme ligeoverfor Grinde paa Bygdeveie, idet der var vakt Tvivl om, hvorvidt det for Amtet af Amtsveibestyrelsen udfærdigede Veireglements Bestemmelse om, at Grinde saavel paa Hoved- som Bygdeveie kun maa opføres, forsaavidt Veibestyrelsen dertil giver sit Samtykke, eller der fra gammel Tid har været Grind paa samme Sted — har Hjemmel i Veilovgivningen (L. 15de Septbr. 1851 § 56). Departementet udtalte, at det hverken efter Indholdet af Veilovens § 56 eller efter Lovens Forarbejder kunde antages, at der ved den nævnte Lovbestemmelse har været tilsigtet at gjøre nogen Indskrænkning i den Amtets Veibestyrelse som saadan tilliggende almindelige Ret og Pligt til at træffe Bestemmelser om og have Opsyn med Veiene og deres uhin-

drede Benyttelse. Departementet kunde derfor ikke fra Lovlighedens Side finde Noget at indvende mod den Forstaaelse af Veil. 15de Septbr. 1851 § 56, som var befulgt i det ovennævnte, af Amtets Veibestyrelse udfærdigede Veireglement. Det syntes selvfølgelig, at Adgangen til at opføre Grind over Bygdevei ikke kan være ubegrændset, eftersom Færsele derved under visse Forhold kan besværliggjøres i altfor stor Grad, og til at føre Tilsyn hermed kjender Loven ingen anden Autoritet end den i samme anordnede Veibestyrelse. Da paa den anden Side Færseleforholdene paa Bygdeveie kunne være meget forskjellige fra Færseleforholdene paa Hovedveie, er det efter Departementets Mening fuldt begrundet, at Loven har levnet Veibestyrelsen en friere Adgang til at indrømme Grinders Opførelse over Bygdevei, medens den har fundet særlige Forskrifter fornødne for, saavidt muligt, at afskaffe Grinder over Hovedveie.

1891.

I Anledning af, at en Lensmand havde Arbeidsdepts.
benyttet et Stevnevidne til at foretage en Skr. 11 Febr.
Reise paa Lensmandens Vegne til en forud 1891.
berammet almindelig Veibefaring, udtalte Departementet, at der ikke under almindelige Omstændigheder bør være Adgang for en Lensmand til at lade de ham paahvilende Veibefaringer (Lov 15de September

1851 § 16, b og § 46) udføre ved et Stevnevidne eller anden dertil ikke behørig autoriseret Person.

Arbejdsdepts.
Skr. 11 Mai
1891.

Angaaende hvilke Forholdsregler der fra Veibestyrelsens Side kan træffes ligeoverfor Veistrækninger, der paa Grund af de langs samme anbragte Gjærder ere udsatte for at tilfyge om Vinteren, udtaltes Følgende med Hensyn til nogle for Øiemedet specielt paatænkte Foranstaltninger:

1. Der antages ikke at være Adgang til, for at lette Vinterveienes Aabenhold, at paabyde, at Gjærderne skulle være af særlig Art, f. Ex. Staaltraadsgjærder, idet Spørgsmaalet om Gjærders lovlige Beskaffenhed, forudsat at der ikke er truffet nogen særlig Overenskomst, alene kan blive at bedømme efter Gjærdelovgivningens Bestemmelser (L. 16de Mai 1860).
2. Hvad angaar Spørgsmaalet om at henlægge Vinterveien fra de for Tilfygning udsatte Strøg af den offentlige Vei til andre Steder, antages det, at Veibestyrelsen ifølge Veilov 15de Septbr. 1851 § 35 sidste Passus har Hjemmel til at træffe en saadan Foranstaltning uden vedkommende Grundeiers Samtykke, idet Lovens Tilblivelseshistorie viser, at der ved Udtrykkelige i den nævnte Lovbestemmelse

ikke kan antages udelukkende at være havt for Øie Vinterveie, som have existeret fra gammel Tid. At der, forsaavidt Skade forvoldes ved saaledes at anbringe Vintervei, hvor saadan ikke før har været, over en Mands Eiendom, i Tilfælde maa betales Erstatning efter Skjøn, antager Departementet maa følge af Lovgivningens almindelige Bestemmelser eller Forudsætninger angaaende tvungen Afstaaelse.

1892.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt en Herredskommune har Ret til at ekspriere Grund til Anlæg af Bygdevei udenfor Herredets egne Grænser, udtalte Departementet, at saadan Ret ikke er antaget i Henhold til den gjældende Veilovgivnings Bestemmelser at tilkomme en Herredskommune. Den Omstændighed, at det interesserede Herred forudsattes viligt til baade at udføre og vedligeholde det attraaede Anlæg for sin Regning, antages ikke at kunne forandre Retsforholdet.

En Lensmands Regning over Udgifter til Expresser til Veirodemestre i Anledning af Veivæsenets Anliggender er undergivet den samme Præskription som Lens-

Arbejdsdepts.
Skr. 22 Oktb.
1892.

? Hoorfor?

mandens Regninger for hans egne Reiser i Veianliggender efter L. 3die Juni 1874 § 31.

Arbeidsdepts.
Skr. 13 Decbr.
1892. Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet af 7de Juli 1890 antoges anvendelig ligeoverfor Spørgsmaal om Expropriation til Anlæg af Vei over fremmed Eiendom hen til en Myrstrækning, der var indkjøbt for at benyttes til Torvstrøfabrik. Departementet lagde nemlig Vægt paa, at den Bedrift, som tilsigtedes paa Myrstrækningen, var begrundet i Eiendommens egen Naturbeskaffenhed som Benyttelse af forhaandenværende, af Naturen givet Stof, idet den legale Adgang til Anlæg af Gaardsvei ikke antoges at kunne afskjæres derved, at Grunden udnyttedes paa en anden Maade end ved almindeligt Jordbrug. En anden Sag vilde det være, hvis der var Spørgsmaal om at oprette en Fabrik, hvis Bedrift var ganske uafhængig af Grunden og ikke tilsigtede direkte at udnytte dennes naturlige Afkastning.

1893.

Arbeidsdepts.
Skr. 19 Jan.
1893. Det er forbeholdt den Grundeier, hvem der tilkommer Erstatning for Opførelse af Gjærde langs en nyanlagt offentlig Vei, der gjennemskjærer hans Eiendom (L. 15de Septbr. 1851 § 26) efter Udbetalingen af

Gjærdeholdserstatningen at bestemme, hvorvidt han vil opføre og vedligeholde Gjærde langs den nye Vei eller sørge for sin Eiendoms Fredning paa anden Maade. L. om Jords Fredning af 16de Mai 1860 viser nemlig, at Gjærdespørgsmaalet er et Spørgsmaal, som alene vedkommer Forholdet mellem Besidderne af Naboeiendomme, og at der — bortset fra dette Forhold — ikke eksisterer nogen Pligt til Gjærdehold mod offentlig Vei (sammenlign L. om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet af 7de Juli 1890 § 2 andet Passus i Slutningen).

Angaaende Spørgsmaalet om, hvem der maa antages at være dispositionsberettiget over, hvad der maatte voxte i Grøfter og Skraaninger ved de offentlige Veie, udtalte Departementet, at da enhver Veigrund med Grøfter og Skraaninger er erhvervet til Eiendom for det Offentlige, antages det at være en Selvfølge, at hvad der maatte voxte i denne Veigrund, er Veivæsenets Eiendom og af dette kan disponeres, ligesom den Private er uberettiget til uden Veibestyrelsens Samtykke at befordre Fremvæxt af Græs eller Andet paa nogen Del af denne Veigrund. Naar i Praxis den Fremgangsmaade sees at være befulgt, at det er bleven overladt de Brugere af matrikuleret Jord, hvem det efter

Loven paahviler at vedligeholde vedkommende Veistrækninger og saaledes ogsaa at bortskaffe det Græs og Andet, der til Ulempe for Færselel maatte opvoxe i Veigrøfterne eller paa Veiskraaningerne, at tilegne sig Afkastningen, har dette formentlig havt sin Grund deri, at en saadan Ordning er anset som den for alle Vedkommende hensigtsmæssigste. Departementet antager i Henhold til det Anførte, at forsaavidt Vedligeholdsarbeidet ikke maatte udføres af Brugere i vedkommende Formandskabsdistrikt, men efter særskilt tagen Bestemmelse af Veivogtere, kan der gives disse den samme Ret, som har været indrømmet veiarbejdspligtige Gaardbrugere, til at tilegne sig Græs væxt og anden Afkastning af de Strækninger, som ved deres Foranstaltning skulle holdes ryddige. Departementet har ved det Ovenstaaende ikke taget Hensyn til den Alenbredde nærmest yderste Grøftekant, hvori efter Veilov af 15de September 1851 § 19 næstsidsste Punktum Gjærde ikke uden Veibestyrelsens Samtykke maa opføres. Omend denne Strimmel maatte i sin Tid af Veivæsenet være betalt med fuld Værdi i Lighed med den Jord, der exproprieres til selve Veibanen med Grøfter, hvilket antages at være overensstemmende med Retsregel og Praxis (kfr. Højesteretsdom af 24de Februar 1855, Retstidenden 1855 Side 263—272), synes det dog rimeligt, at vedkommende Grundeier maa kunne tilegne sig, hvad

her maatte voxe, da selve Eiendomsforholdet ikke er forandret.

I Anledning af en Forespørgsel om, hvor-Arbejdsdepts. vidt en Bruger af matrikuleret Jord paa ^{Skr. 27 Marts} Landet kan forlange sig fritaget for at 1893. være Veirodemester paa Grund af, at han er Medlem af Formandskabet i vedkommende Herred, henholdt Departementet sig til en af Indredepartementet i Sagens Anledning afgiven Erklæring, hvori sidstnævnte Departement udtaler, at det gaar ud fra, at Funktionen som Veirodemester maa betragtes som et Ombud, hvilken Opfatning, bemærker Indredepartementet, ogsaa støttes af Udtrykkene i § 48 i Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851, og at det derfor antager, at en Veirodemester med Hjemmel af § 35 i Lov om Formandskaber paa Landet af 14de Januar 1837 har Krav paa at fordre sig fritaget for dette Hverv, saalænge han fungerer som Formand.

Angaaende Lovmæssigheden af nogle Arbejdsdepts. af en Herredsstyrelse fattede Beslutninger ^{Skr. 28 Marts} om Oparbejdelse af en Bygdevei samt 1893. Omlægning af en anden saadan, væsentlig ved Anvendelse af Naturalarbejde i Henhold til et af Herredsstyrelsen vedtaget

Regulativ, udtalte Departementet Følgende: Efter den stedfundne Korrespondance og Amtmandens Skrivelse antoges det at være Meningen med de fattede Beslutninger, at en (større eller mindre) Del af Herredets veiarbejdspligtige Brug skulde anvendes til det omhandlede Naturalarbejde, medens de øvrige Brug skulde være ganske fritagne baade for Naturalarbejde og Pengebidrag til disse Veiarbejder, men paa sin Side senere ved Spørgsmaal om andre nye Veiarbejder komme til at iværksætte samme uden Deltagelse af de Brug, som nu tilsigtedes særskilt henlagte til hine ovennævnte Arbejder. Nogen Beslutning om en videregaaende Arbejdsdrift, der eventuelt skulde kunne udjevne Veibyrdene ved ny Arbejdsdrift over det hele Herred, saaes imidlertid ikke for Tiden at være fattet. Idet Departementet under disse Omstændigheder antog, at Spørgsmaalet om Lovmæssigheden af de ovennævnte Beslutninger alene maatte blive at bedømme efter deres eget Indhold uden Hensyn til Muligheden af en fortsat ny Arbejdsdrift, bemærker det, at den ved Beslutningerne i og for sig tilsigtede Ordning ikke antages at være stemmende med Loven. Ligesaa lidt som den ophævede § 34 i Veilov af 15de September 1851 antages at have givet Hjemmel til at anvende det i §'en omhandlede Naturalarbejde til Veies Oparbejdelse paa saadan Maade, at Byrden ikke for-

deles over det hele Herred, kfr. den i Storthingsforhandlingerne 1882 Bind 5, Storthingsdokument No. 4 citerede Høiesteretsdom af 25de September 1869 (Rets-tidenden for 1869 Side 729—733), ligesaa lidt antages der i Henhold til Lov af 15de Juni 1882 § 3 at være legal Adgang til paa saadan Maade at ordne Naturalarbejde til Veies Anlæg eller Omlægning udenfor det specielle Tilfælde, som Lovens § 1 omhandler, ved Beslutning af en Sognekommune. Heller ikke antages en saadan at have Adgang til at fordele Byrden alene over en Del af Sognekommunen. Til nærmere Begrundelse af denne Mening, om hvilken Departementet forøvrigt udtaler, at den antages at have tilstrækkelig Hjemmel i de almindelige Grundsætninger for kommunale Udligninger, henviser det til de ovennævnte Storthingsforhandlinger for 1882, Bind 6 B., Indstilling O, No. 23, Side 87, 1ste Spalte, hvor Veikomiteen i sine Motiver til Forslaget om den i samme Aar emanerede Lov har anført Følgende med Hensyn til Spørgsmaalet om at tillade Udligninger til Veivæsenet paa en mindre Del af et Herred uden Hensyn til Sogneinddelingen:

„Saalangt har Komiteen ikke troet at kunne gaa. Et Sogn har dog for visse Anliggender sin egen Repræsentation. —

En mindre Del af et Herred har derimod ingen saadan Repræsentation, og at over-

lade Bestyrelsen for det hele Herred at fatte Beslutning om Udgifter paa en Del af Herredet, som en anden Del skal være fri for, er en Udvei, som Komiteen ikke kan anbefale.“

Arbejdsdepts. Efter den nyere kommunale Skattelov-
Skr. 16 Novb. 1893. givning er der ikke Adgang til at udligne
Finantsdepts. Pengebidrag af en Herredskommune gjen-
Skr. 10 Novb. 1893. nem en Aarrække til nye Vejanlæg, der
Indredepts. iværksættes ved Statens Foranstaltning, for
Skr. 27 April 1883. idet dette antages at komme i Strid saavel med Bestemmelsen i Landsskattelovens § 13 som med andre Bestemmelser i denne Lov.

Indhold.

I. Love.

	Pag.
Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 . . .	7
Første Kapitel. Om Veies Klassifikation, Anlæg og Vedligeholdelse samt om Rodeinddelingen . . .	7
Andet Kapitel. Om Veivæsenets Bestyrelse . . .	18
Tredie Kapitel. Om Veies Indretning samt om Afstaaelse af Grund og Fyld m. m. til Veie. . .	19
Fjerde Kapitel. Om Sommerveiarbeidet . . .	28
Femte Kapitel. Om Vinterveiarbeidet . . .	29
Sjette Kapitel. Om Broer og Færgeindretninger .	32
Syvende Kapitel. Om Veiiinspektørers, Lensmænds og Rodemesteres Pligter m. V.	36
Ottende Kapitel. Om Veikassen samt om Regnskabsvæsenet	39
Niende Kapitel. Om Straffebestemmelser	40
Tiende Kapitel. Om Procesmaaden	46
Ellevte Kapitel. Om Veivæsenet i Kjøbstæderne og Ladestederne samt paa deres Grund	48
Tolvte Kapitel. Adskillige Bestemmelser	54
Lov af 12te Oktober 1857, indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lov om Veivæsenet af 15de September 1851	56
Lov af 23de Mai 1874 angaaende visse Brugsrettigheder over fremmed Eiendom	60
Lov af 15de Juni 1882 angaaende Tillæg til og Forandringer i Lov om Veivæsenet af 15de September 1851	62
Lov om Vasdragenes Benyttelse af 1ste Juli 1887 § 8 m. fl.	64

Paa Undertegnede's Forlag udkommer:

Norsk Lovsamling.

(Norsk Lovtidende, 2den Afdeling).

Norsk Lovsamling udgives efter offentlig Foranstaltning med 4 Hefter (ca. 40 Ark) aarlig i stor 8vo. Subskription modtages ved alle Rigets Postanstalter og er Prisen Kr. 2.50 pr. Aargang, frit tilsendt. Denne Lovsamling er den **fuldstændigste** og **billigste**, som udkommer. Den er forsynet med udførlige Henvisninger og Anmærkninger.

Grøndahl & Søn.

Hos undertegnede erholdes tilkjøbs enkeltvis den officielle Ud-gave af samtlige siden 1814 udkomne Love samt enkelte Aargange af Norsk Lovsamling.

Grøndahl & Søn.

	Pag.
Lov af 7de Juli 1890 om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet	66
Lov af 26de Juni 1893, indeholdende Tillæg til Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851	70
II. Høiesteretsdomme	
angaaende Veilovgivningens Forstaaelse	73
III. Departementsskrivelser	
angaaende Veilovgivningens Forstaaelse	87

Af **Haandbog i Norsk Ret** er tidligere udkommet:

1ste Hefte, om Eiendom og Eiendomsretligheder, herunder indbefattet Erhvervelsesmaader undtagen Kjøb og Gave, der findes i Læren om Kontrakter, og Arv, der findes i Læren om Familieforholde, altsaa Jagt, Fiskeri, Hævd, Odel m. V. Pris: Kr. 0.50.

2det Hefte, Familieretten, omfattende Læren om Ægteskabsforbud, Ægteskabs Indgaaelse, Ægteskabs Retsvirkninger, Særeie mellem Ægtefæller, Skilsmisse, Adgangen til at sidde i uskiftet Bo, Skifte og Arv, Umyndige, Mindreaarige, Umyndiggjorte, Værgemaal, Overformyndere. Pris: Kr. 0.50.

3die Hefte, om Kontrakter: Kontraktens Oprettelse, Gjæld, Rentelove, Udlæg for Gjæld, Konkurs, Præscription eller Udslettelse af gammel Gjæld, Proclama, Mortifikation, Pant, Kaution, Kjøb, Salg, Gave, Skjøder, Leie, Bygsel, Forpagtning, Husmandskontrakter, Tyendekontrakter, Interessentskabskontrakter, Vexelret m. M.. Pris: Kr. 0.50.

4de Hefte, Næringslovgivningen.

1ste Afdeling. Om Handelsretten. Pris: Kr. 0.80.

2den Afdeling. „ Søfarten. Pris: Kr. 1.00

Grøndahl og Søn.